

ΟΛΟΙ ΓΙΑ ΕΝΑΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ!

Η Τράπεζα της Ιταλίας & Η Τράπεζα της Ελλάδος
για τους μαθητές δημοτικού

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

BANCA D'ITALIA
EUROSISTEMA

ΟΛΟΙ ΓΙΑ ΕΝΑΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ!

Η Τράπεζα της Ιταλίας & Η Τράπεζα της Ελλάδος
για τους μαθητές δημοτικού

ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΥΡΩΣΥΣΤΗΜΑ

ΚΕΝΤΡΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΕΡΕΥΝΑΣ · ΚΑΙ · ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ

BANCA D'ITALIA
EUROSISTEMA

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 - ΗΜΕΡΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 - ΚΟΡΩΝΑ Η ΓΡΑΜΜΑΤΑ;	30
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 - Η (ΟΧΙ ΚΑΙ ΤΟΣΟ...) ΙΔΙΟΦΥΗΣ ΙΔΕΑ!	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 - ΤΟ ΠΑΡΑΞΕΝΟ ΚΑΤΙ ΠΟΥ ΛΕΓΕΤΑΙ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ	71
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 - ΑΚΟΜΗ ΚΑΙ ΤΑ ΟΝΕΙΡΑ ΚΟΣΤΙΖΟΥΝ	91

Σχεδιασμός και επιμέλεια: Εκπαιδευτικά βιβλία και έργα
Δομή αφήγησης: Fabio Leocata
Εικονογράφηση: Giulia Orecchia
Συντονισμός και συγγραφή κειμένων: Τράπεζα της Ιταλίας
Επιστημονική επιμέλεια: Ελένη Αργύρη, Αγγελική Μόμτσια, Ιφιγένεια Σκοτίδα,
Δάφνη Παπαδοπούλου
Μετάφραση: Μαρία Πετροχείλου (για λογαριασμό της P&A Interpreters)
Διόρθωση και προσαρμογή: Χριστίνα Λιναρδάκη, Μάνος Κορδάκης /
Τράπεζα της Ελλάδος | Κέντρο Πολιτισμού, Έρευνας & Τεκμηρίωσης
Τυπογραφική διόρθωση: Ευδοξία Μπινοπούλου

© Banca d'Italia, 2019
Via Nazionale, 91
00184 Ρώμη - Ιταλία
Τηλέφωνο +39 06 47921

Πρώτη ιταλική έκδοση: Οκτώβριος 2019
Πρώτη ελληνική έκδοση: Τράπεζα της Ελλάδος, Μάιος 2025

Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος.
Η σειρά «Διδακτικά εγχειρίδια της Τράπεζας της Ιταλίας» ανήκει στις εκδόσεις χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης που επιμελείται το ίδρυμα. Η σειρά παρέχεται δωρεάν και είναι διαθέσιμη στο διαδίκτυο. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς, υπό την προϋπόθεση ότι αναφέρεται η πηγή.

Η παρούσα έκδοση τυπώθηκε στο πλαίσιο της περιοδικής έκθεσης του Μουσείου της Τράπεζας της Ελλάδος «Προσωπικά οικονομικά», την επιμέλεια της οποίας είχαν ο Μάνος Κορδάκης και ο Νίκος Δουγέκος.

ISBN: 978-618-5536-69-5 (print)
ISBN: 978-618-5536-70-1 (online)
DOI: <https://doi.org/10.52903/ccrd.s1.2025>

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Από πού προέρχονται τα χρήματα; Ποιος τα εφηύρε; Γιατί, όταν αρχίζουμε να μιλάμε για χρήματα στο σπίτι, όλοι σοβαρεύουν; Πώς μπορεί να βγάλει χρήματα κάποιος; Αν τα χρήματα δεν φτάνουν ποτέ, γιατί δεν τυπώνουμε κι άλλα; Γιατί ένα βιβλίο κοστίζει περισσότερο από ένα παγωτό και τι σημαίνει αυτό; Είναι αλήθεια ότι είναι πιο εύκολο να πλουτίσουμε γράφοντας βιβλία παρά πουλώντας παγωτά; Είναι αλήθεια ότι το χρήμα παράγει κι άλλο χρήμα; Αυτό ισχύει κι αν το κρατάω στον κουμπαρά μου; Η μητέρα μου έχει τα χρήματά της στην τράπεζα! Ο θεός μου ζήτησε να δανειστεί από μια τράπεζα... Όμως τι ακριβώς κάνουν οι τράπεζες; Γιατί όλοι χρησιμοποιούν τη λέξη «οικονομία», αλλά κανείς δεν μου λέει ποτέ τι είναι; Και γιατί χρησιμοποιούν τόσες πολλές δύσκολες λέξεις; Μήπως υπάρχει τρόπος να μου τις εξηγήσετε; Τόσες πολλές ερωτήσεις!

Λοιπόν... δεν υποσχόμαστε να σου δώσουμε όλες τις απαντήσεις (κάποια πράγματα δεν τα γνωρίζουμε ούτε εμείς!), υποσχόμαστε όμως να σε βοηθήσουμε να σκεφτείς και να προσανατολιστείς σε ένα θέμα για το οποίο πάρα πολλοί γνωρίζουν πολύ λίγα. Κι αν γνωρίζουν λίγα ή δεν γνωρίζουν τίποτα για την οικονομία, είναι πιο αδύναμοι και απροστάτευτοι. Είναι σαν να μην ξέρει κάποιος να διαβάσει και να γράφει ή να μην έχει δίπλωμα οδήγησης.

Εμείς οι κεντρικές τράπεζες τυπώνουμε χρήμα και φροντίζουμε για αυτό. Προσπαθούμε να αποφύγουμε την πλαστογράφηση του, την κυκλοφορία φθαρμένων, το να χάσει την αξία του ή να εξαφανιστεί από τις τράπεζες όπου έχει κατατεθεί... Και προσπαθούμε επίσης να εξηγήσουμε σε εσάς τα παιδιά, αλλά και στους ενήλικες, πώς λειτουργούν όλα αυτά τα παράξενα πράγματα που αφορούν το χρήμα και την οικονομία. Γιατί το κάνουμε; Γιατί, αν γνωρίζετε περισσότερα πράγματα, όλα γίνονται ευκολότερα...

Καλή ανάγνωση λοιπόν!

Τράπεζα της Ιταλίας και Τράπεζα της Ελλάδος

1. Ημέρα πληρωμής

Στο τέρμα της οδού Νομισματοκοπείου, στον αριθμό 7, ζουν τέσσερα παιδιά. Αν θες να τα πετύχεις κάπου το απόγευμα, φτάνει να κατεβείς στον μικρό κοινόχρηστο κήπο πίσω από την πολυκατοικία. Μετά το διάβασμα, πηγαίνουν πάντα εκεί και παίζουν.

Είναι ο **Ομάρ**, ο μεγαλύτερος. Είναι οι δίδυμες, η **Νίνα** και η **Στέλλα**, που μιλάνε μεταξύ τους ασταμάτητα. Και μετά ο μικρός **Θοδωρής**: τον αναγνωρίζεις εύκολα γιατί φοράει την μπλούζα του με την κουκούλα πάντα σηκωμένη. Α, ναι, είναι και ο **Αντίλας**... και αυτόν τον αναγνωρίζεις αμέσως, είναι το μοναδικό τετράποδο. Είναι ο σκύλος του Θοδωρή και τον έχει πάντοτε μαζί του.

Αν τώρα κάνεις ησυχία και τεντώσεις λίγο το αυτί σου προς τη σελίδα, μπορεί να ακούσεις τι λένε.

«Για ηρέμησε, **χαρτζιλίκι** είναι μόνο, δεν είναι δα κι ότι βρήκες σεντούκι με θησαυρό!», τον αποπαίρνουν οι δίδυμες. «Καλά, το ξέρω ότι είναι απλώς χαρτζιλίκι», λέει ο Ομάρ. «Όμως από τότε που μπορώ να βασίζομαι στα χρήματα του μπαμπά και της μαμάς κάθε βδομάδα, η ζωή μου έχει βελτιωθεί...».

«Βελτιωθεί;».

«Κι όχι μόνο αυτό!», συνεχίζει ο Ομάρ. «Οι γονείς μου μού είπαν ότι, μεγαλώνοντας, **θα μεγαλώνει και το χαρτζιλίκι μου!** Δεν είναι τέλει;».

Η Νίνα και η Στέλλα κοιτάζονται έκπληκτες.

Μετά, βάζουν κι οι δύο από μια τσίχλα στο στόμα, κουνάνε τα σαγόνια τους σαν κάστορες που παλεύουν με έναν κορμό δέντρου, φουσκώνουν τα μάγουλά τους και... ιδού δύο τεράστιες τσιχλόφουσκες!

«Ουάου, καταπληκτικό!», λέει ξαφνιασμένος ο Θοδωρής.

«Γαβ!», λέει ο σκύλος.

Η συζήτηση συνεχίζεται για λίγα λεπτά με τη μεγαλύτερη τσιχλόφουσκα της χώρας, τη μεγαλύτερη τσιχλόφουσκα της Ευρώπης, μέχρι και τη μεγαλύτερη του σύμπαντος, μέχρι που... ο Ομάρ στριγκλίζει: «ΣΤΑΜΑΤΗΣΤΕ!».

Κι αυτή τη φορά οι δίδυμες πραγματικά σωπαίνουν. «Έλεγες κάτι;».

«Φυσικά και έλεγα, μιλούσα για λεφτά! Η μαμά είπε ότι το χαρτζιλίκι μας θα μεγαλώνει όσο μεγαλώνουμε. Κι όχι μόνο αυτό: τώρα έχουμε χαρτζιλίκι, επειδή είμαστε παιδιά. Όταν γίνουμε ενήλικες και δουλεύουμε, θα έχουμε κάτι που ονομάζεται **μισθός**».

«Μισθός;».

«Ναι, ο μισθός είναι ένα είδος **σούπερ χαρτζιλικιού** που συνήθως δίνουν μια φορά τον μήνα. Και, με τα χρήματα του μισθού, θα μπορούμε να αγοράζουμε πολλά πράγματα». Ο Ομάρ κοιτάζει γύρω του, δείχνει πολύ περήφανος. «Τότε θα μπορώ να αγοράζω όλα τα αυτοκόλλητα και τις μπάλες ποδοσφαίρου που θέλω, κάθε μήνα...».

Η Νίνα και η Στέλλα κοιτάζουν η μια την άλλη, και οι δυο έχουν από ένα σηκωμένο φρύδι και ένα λοξό χαμόγελο.

«Είναι αλήθεια ότι, όταν μεγαλώσεις, θα έχεις μισθό και άρα **περισσότερα χρήματα**», λέει η Νίνα, «όμως θα έχεις και **περισσότερα έξοδα**, σκέψου για παράδειγμα τους γονείς σου» και συνεχίζει να μασάει την τσίχλα της.

«Ισχύει, θα πρέπει να πληρώνεις τους λογαριασμούς, τη βενζίνη για το αυτοκίνητο, να κάνεις ψώνια», συνεχίζει η Στέλλα. «Και, επειδή τρως πολύ, δεν θα χαλάς και λίγα λεφτά!», λέει συνεχίζοντας και αυτή να μασάει την τσίχλα της.

«Και μην ξεχνάτε τους **φόρους**!», παρεμβαίνει ο Θοδωρής. «Όλοι πρέπει να πληρώνουν φόρους, έτσι είναι ο κανόνας, ο μπαμπάς το λέει όλη την ώρα».

«Είναι σαν εκείνο το επιτραπέζιο με τα ψεύτικα λεφτά, που αγοράζεις σπίτια», λέει η Νίνα.

«...αν τραβήξεις την κάρτα που λέει να πληρώσεις φόρο, τότε πρέπει να τον πληρώσεις», λέει η Στέλλα.

«Λογαριασμοί, βενζίνη, ψώνια... και τώρα και φόροι;», ο Ομάρ πιάνει τα μαλλιά του με τα χέρια του. «Και πώς θα αγοράζω αυτοκόλλητα και μπάλες;».

«Λοιπόν, αν **διαχειρίζεσαι** σωστά τα χρήματά σου, μπορείς να αγοράσεις ακόμη και μία μπάλα», λέει ο Θοδωρής. «Και, σε κάθε περίπτωση, ο μπαμπάς μου είπε ότι τα χρήματα των φόρων χρησιμοποιούνται για να γίνει η πόλη μας πιο όμορφη, για να βοηθάμε όσους έχουν ανάγκη, για να έχουμε νοσοκομεία, δρόμους, σχολεία...».

«Ορίστε; Με τα δικά μου λεφτά λειτουργούν τα σχολεία; Αχ, σας παρακαλώ, δεν νιώθω καθόλου καλά. Είναι ένα από τα πιο απαίσια πράγματα που έχω ακούσει ποτέ», λέει ο Ομάρ κατσουφιάζοντας.

ΟΥΦ, ΤΙ ΑΛΛΟ ΑΣΧΗΜΟ
ΕΧΕΤΕ ΝΑ ΜΟΥ ΠΕΙΤΕ ΠΡΙΝ ΦΑΩ
ΑΠΟΓΕΥΜΑΤΙΝΟ;
ΕΙΜΑΙ ΠΟΛΥ ΣΤΕΝΟΧΩΡΗΜΕΝΟΣ,
ΠΑΛΙ ΚΑΛΑ ΠΟΥ Η ΜΑΜΑ ΕΒΑΛΕ ΤΟ
ΓΛΥΚΟ ΣΤΟΝ ΦΟΥΡΝΟ.

ΚΑΤΑΛΑΒΑ,
ΘΕΣ ΚΙ ΕΣΥ ΕΝΑ ΚΟΜΜΑΤΙ
ΚΕΪΚ. ΚΙ ΕΣΕΙΣ, ΠΑΙΔΙΑ,
ΜΗΠΩΣ ΘΕΛΕΤΕ...

ΓΑΒ!

Ο Ομάρ όμως δεν προλαβαίνει να τελειώσει τη φράση, γιατί όλοι πετάγονται και φωνάζουν: «Ναι, ζήτω το κέικ! Τέλειο!» και τρέχουν προς την πόρτα.

«Ε, περιμένετε ένα λεπτό!», λέει ο Ομάρ. «Κάτω τα χέρια και τα πόδια από το αγαπημένο μου κέικ... τουλάχιστον αφήστε μου κι εμένα ένα κομμάτι!».

«Φυσικά και θα σε περιμένουμε», λέει ο Θοδωρής. «Και έχω να σου πω κι ένα καλό νέο: το χαρτζιλίκι τουλάχιστον δεν φορολογείται!».

ΜΙΑ ΦΟΡΑ ΚΙ ΕΝΑΝ ΚΑΙΡΟ ΗΤΑΝ ΤΟ ΧΑΡΤΖΙΛΙΚΙ...

Σήμερα ανακαλύψαμε μια πολύ σημαντική έννοια: την έννοια του **εισόδηματος**. Το εισόδημα είναι το **χρηματικό ποσό** που λαμβάνουμε για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο και μπορούμε να το χρησιμοποιήσουμε όπως θέλουμε.

Μπορούμε να το φυλάξουμε στον κουμπαρά, για **αποταμίευση**, ή να το χρησιμοποιήσουμε για να κάνουμε **αγορές**: ίσως με αυτό να αγοράσουμε την καινούργια ποδοσφαιρική μπάλα που τόσο πολύ θέλει να πάρει ο Ομάρ!

Όπως είπαν οι τέσσερις πρωταγωνιστές της ιστορίας, το εισόδημα των παιδιών είναι το **χαρτζιλίκι**. Όλοι γνωρίζουν τι είναι αυτό: είναι τα χρήματα που ορισμένα παιδιά παίρνουν από τους γονείς, τους παππούδες και τις γιαγιάδες τους, ή άλλους συγγενείς τους.

Και τι γίνεται με τους ενήλικες; Το εισόδημά τους αποτελείται από τα χρήματα που συνήθως κερδίζουν με **την εργασία** τους ή που, όπως θα δούμε πιο μετά, μπορεί να κερδίσουν και με άλλους τρόπους.

Α, ΣΗΜΕΡΑ
ΕΙΝΑΙ Η ΜΕΡΑ
ΤΟΥ ΧΑΡΤΖΙΛΙΚΙΟΥ!

Α, ΣΗΜΕΡΑ ΕΙΝΑΙ
Η ΜΕΡΑ ΤΟΥ ΜΙΣΘΟΥ!

Όπως μας αφηγήθηκαν οι δίδυμες στην ιστορία, το να έχεις εισόδημα χρησιμεύει στο να **καλύπτεις τα έξοδά σου** και να **αγοράζεις** ό,τι χρειάζεσαι. Ορίστε; Μάλιστα, τα πάντα!

Από ρούχα μέχρι τρόφιμα, από φάρμακα μέχρι διαμονή σε ξενοδοχείο για τις διακοπές

Το εισόδημα όμως σου επιτρέπει να βάζεις και κάποια χρήματα στην άκρη, όπως θα μάθεις από τις επόμενες περιπέτειες των φίλων μας: η πράξη αυτή ονομάζεται **αποταμίευση** και είναι εξαιρετικά χρήσιμη.

Γιατί είναι χρήσιμη η αποταμίευση; Σου επιτρέπει να έχεις τα αναγκαία χρήματα, αν σου συμβεί κάτι έκτακτο, ή να αγοράσεις κάτι που **είναι πολύ ακριβό**. Εν ολίγοις, να πραγματοποιήσεις ένα μικρό σου όνειρο...

Η ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΜΠΑΛΑ

Μία από τις μεγάλες επιθυμίες του Ομάρ είναι να αγοράσει όχι μία... αλλά δύο μπάλες ποδοσφαίρου!

Μπορείς να βρεις, από τις μπάλες που βλέπεις παρακάτω, ποια μπάλα είναι πανομοιότυπη με εκείνη που κρατάει στα χέρια του ο Ομάρ;

12

ΘΕΜΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ

Όμως να ποια είναι η πιο σημαντική ερώτηση που ο Ομάρ πρέπει να κάνει στον εαυτό του, προτού πάει στο κατάστημα με τις μπάλες: «Έχω τα χρήματα για να αγοράσω αυτό που θέλω;». Για να μπορέσει να απαντήσει, θα πρέπει να κάνει κάποιους υπολογισμούς, χρησιμοποιώντας ένα αλάνθαστο (ή σχεδόν αλάνθαστο) εργαλείο: τον **προϋπολογισμό**, δηλαδή ένα προσχέδιο εσόδων-εξόδων!

Προσπάθησε να φανταστείς πως κάθε μήνα έχεις χρήματα **που παίρνεις (έσοδα)** και **που δίνεις (έξοδα)**. Τα έσοδα είναι τα χρήματα που παίρνεις. Ίσως είναι το χαρτζιλίκι, ίσως εκείνα τα 5 ευρώ που σου δίνει κάθε τόσο η γιαγιά, τα 50 λεπτά που αφήνει η μαμά στην κουζίνα (πριν τα πάρεις, καλύτερα να της ζητήσεις την άδεια, βέβαια...). Τα έξοδα, αντίθετα, είναι τα χρήματα που δίνεις. Είναι αλήθεια ότι ο κατάλογος θα μπορούσε να είναι πολύ μακρύς, αλλά πρέπει να λάβεις υπόψη μόνο τα έξοδα που είναι στ' αλήθεια σημαντικά... όπως ένα περιοδικό ή ένα πακέτο αυτοκόλλητα ή ένα σακουλάκι ζελεδάκια, ένα παγωτό, ένα εισιτήριο για τον κινηματογράφο.

ΑΡΑ, ΤΟ ΝΑ ΜΑΘΕΙΣ
ΝΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΕΣΑΙ
ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΑ ΣΟΥ
ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟ,
ΚΑΘΩΣ ΜΕΓΑΛΩΝΕΙΣ!

Η ΛΕΞΗ «ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΜΑΙ»
ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΠΩΣ ΓΝΩΡΙΖΩ ΝΑ
ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΩ ΚΑΤΙ ΣΩΣΤΑ.

13

Να λοιπόν που ο προϋπολογισμός σε βοηθά να **διαχειριστείς τα χρήματά σου**, να καταλάβεις πόσα χρήματα θα έχεις στη διάθεσή σου (αυτά που αποκαλούμε έσοδα) και πόσα θα μπορέσεις να χρησιμοποιήσεις (αυτά που λέμε έξοδα) ώστε στο τέλος του μήνα να μη μείνεις άφραγκος/η ή, όπως λέμε..., πανί με πανί! Σχήμα λόγου, βέβαια.

Ο πρώτος κανόνας είναι απλός: **τα έξοδα δεν γίνεται να είναι περισσότερα από τα έσοδα** (αν και, όπως θα δούμε όταν μιλήσουμε για την πίστωση ή αλλιώς τον δανεισμό, οι ενήλικες μπορεί μερικές φορές να μην τον τηρούν, γιατί χρειάζεται να πραγματοποιήσουν ορισμένα απαραίτητα έξοδα).

ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΣΕ ΤΟΝ ΔΙΚΟ ΣΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ

Ακολουθεί μια απλή **άσκηση** που θα σε βοηθήσει να καταλάβεις πώς να διαχειρίζεσαι τα χρήματά σου σωστά, αλλά και να κατανοείς καλύτερα τον κόσμο γύρω σου.

Δεν είναι δύσκολο να φτιάξεις τον δικό σου προϋπολογισμό. Φτάνει να ακολουθήσεις τις παρακάτω συμβουλές:

ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΝΟΗΜΑ,
ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΔΕΝ
ΘΑ ΑΛΛΑΞΟΥΝ ΠΟΤΕ.
ΑΝΤΕ ΠΑΛΙ ΜΕ ΤΙΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ...

1. Πάρε ένα φύλλο χαρτί και χώρισέ το σε δύο στήλες: στην αριστερή στήλη, γράψε τα **πιθανά μηνιαία έσοδά σου** και από πού προέρχονται. Στη δεξιά στήλη, γράψε τα **πιθανά έξοδά** σου για τον ίδιο μήνα, δηλαδή τα πράγματα που σκοπεύεις να αγοράσεις, με την τιμή δίπλα τους (ακολούθησε το παράδειγμα του πίνακα που θα δεις στην επόμενη σελίδα).
2. Τώρα κάνε πρόσθεση και γράψε **το άθροισμα της μίας και της άλλης στήλης**. Είναι σημαντικό να τα βλέπεις γραμμένα. Σου επιτρέπει να καταλάβεις σε πόσα χρήματα μπορείς να υπολογίζεις, αν τα έξοδά σου είναι υπερβολικά ή, αντίθετα, αν μπορείς να ξοδέψεις κατιτίς παραπάνω!
3. Ζήτησε τώρα **τη συμβουλή** των γονιών σου: τι θα μπορούσες να βελτιώσεις; Ίσως μπορείς να αυξήσεις τα έσοδά σου κάνοντας κάποια μικροδουλειά στο σπίτι ή κάποιο θέλημα για έναν γείτονα! Ή μπορεί να είσαι πιο προσεκτικός/ή με τα έξοδά σου.

ΕΣΟΔΑ	ΕΞΟΔΑ
ΧΑΡΤΖΙΛΙΚΙ €5,00	ΠΑΓΩΤΟ €2,00
ΠΟΤΙΣΜΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΩΝ €0,50	ΑΥΤΟΚΟΛΛΗΤΑ €1,50
...	...
ΣΥΝΟΛΟ: ΕΣΟΔΑ €	ΣΥΝΟΛΟ: ΕΞΟΔΑ €

Για να μάθεις περισσότερα. Γιατί δεν ρωτάς τους γονείς ή τους παππούδες σου πώς διαχειρίζονται τα λεφτά τους για να καταλάβεις καλύτερα πώς λειτουργεί ένας **οικογενειακός προϋπολογισμός**; Θα συνειδητοποιήσεις πολλά σημαντικά πράγματα που δεν είχες προσέξει πριν, απλά πράγματα όπως π.χ. τα τρόφιμα και τα απορρυπαντικά που οι γονείς σου πρέπει να αγοράζουν κάθε εβδομάδα. Και, ποιος ξέρει, ίσως είναι και μια ευκαιρία να μάθεις τρόπους για να ξοδεύεις λιγότερα λεφτά κάθε μέρα!

ΤΟ ΠΙΟ ΔΙΑΣΗΜΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ!

Όλοι γνωρίζουν ότι το χαρτζιλίκι των παιδιών προέρχεται από το **πορτοφόλι** της μαμάς και του μπαμπά.

Το εισόδημα όμως των ενηλίκων από πού προέρχεται;

Ας το ανακαλύψουμε μαζί!

Σίγουρα ο πιο «γνωστός» τρόπος για να έχεις εισόδημα είναι να **εργάζεσαι**. Κι ο Ομάρ το ανέφερε αυτό στην ιστορία μας, όταν μίλησε για **μισθό**.

Ο μισθός είναι τα χρήματα που λαμβάνει κάποιος – συνήθως μία φορά τον μήνα – για **την εργασία που παρέχει** σε κάποιον άλλον. Σε ποιον δηλαδή; Εξαρτάται: σε μια εταιρία, ένα εργοστάσιο ή έναν δημόσιο φορέα όπως το σχολείο, κάποιο νοσοκομείο...

Με λίγα λόγια, ο μισθός είναι το χρηματικό ποσό που παίρνουν όσοι εκτελούν **εξαρτημένη εργασία**, δηλαδή όσοι εργάζονται για κάποιον άλλον.

Μπορούμε να σκεφτούμε τον μισθό ως αμοιβή για μια δουλειά.

Είναι σαν να λέει μια εταιρία στον **μισθωτό** εργαζομένο της:

«Μπράβο, έκανες μια δουλειά για μένα, και τώρα σου δίνω λεφτά σε αντάλλαγμα!».

Αυτό είναι κάτι πολύ σημαντικό, γιατί μας κάνει να καταλάβουμε ότι **τιμή έχουν όχι μόνο τα πράγματα**, αλλά και η δουλειά μας.

ΤΩΡΑ ΚΑΤΑΛΑΒΑΙΝΩ
ΓΙΑΤΙ Ο ΜΠΑΜΠΑΣ
ΜΑΣ ΕΔΩΣΕ 5 ΕΥΡΩ
ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΘΑΡΙΣΟΥΜΕ
ΤΟΝ ΚΗΠΟ!

ΚΙ ΕΓΩ ΠΟΥ ΝΟΜΙΖΑ
ΠΩΣ ΜΟΝΟ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ
ΕΧΟΥΝ ΤΙΜΗ...

ΑΓΑΠΗΤΕ ΜΙΣΘΕ

Το ήξερες ότι η λέξη «μισθός» είναι αρχαία και τη βρίσκουμε στην *Ιλιάδα* του Ομήρου (Κ 304); Η αρχική της σημασία ήταν «ανταμοιβή (για κατόρθωμα)».

Στα ιταλικά, ο μισθός λέγεται *salario* και προέρχεται από τη λατινική λέξη *sale* που σημαίνει «αλάτι»: στην αρχαία Ρώμη οι στρατιώτες πράγματι πληρώνονταν συχνά με αλάτι, επειδή ήταν μεγάλης αξίας και χρησίμευε στη συντήρηση των τροφίμων.

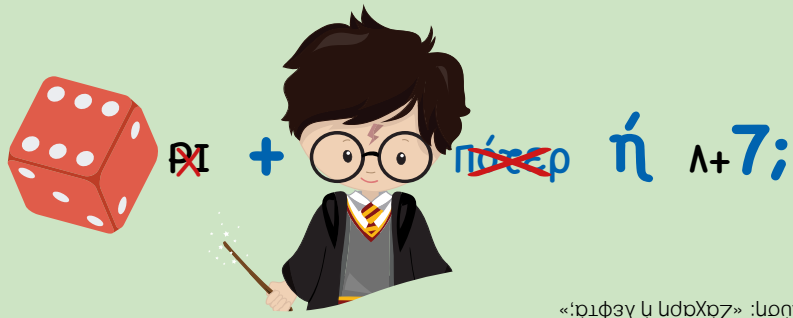
ΜΠΡΑΒΟ, ΤΕΛΕΙΑ
ΔΟΥΛΕΙΑ.
ΛΙΓΟ ΑΛΑΤΑΚΙ ΚΑΙ
ΓΙΑ ΣΕΝΑ!

ΑΣ' ΤΑ ΨΟΦΙΑ ΚΑΙ ΔΩΣΕ
ΜΟΥ ΑΜΕΣΩΣ ΤΑ 2 ΕΥΡΩ
ΠΟΥ ΜΟΥ ΕΤΑΞΕΣ!

REBUS

Ο Ομάρ αναρωτιέται: ποιο είναι το πιο σημαντικό συστατικό για να φτιάξει κανείς το αγαπημένο του γλυκό; Λύσε τον γρίφο και θα ανακαλύψεις ποια είναι η ερώτηση που έθεσε στον εαυτό του...

«ῥιφει γι ἡσυχας» :ισογν

18

ΑΛΛΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ

Και τι γίνεται με όλους όσους δεν εργάζονται για κάποιον άλλον; Αυτοί ονομάζονται **αυτοασπασχολούμενοι**, και εισπράττουν εισόδημα με διαφορετικούς τρόπους.

Ορισμένοι εργαζόμενοι ονομάζονται **ελεύθεροι επαγγελματίες**: τέτοιοι είναι, για παράδειγμα, ένας δικηγόρος ή ένας μηχανικός. Αυτοί λαμβάνουν **αμοιβή**: στο τέλος της εργασίας τους, που αποκαλείται «παροχή υπηρεσίας», ζητούν ένα χρηματικό ποσό από εκείνους για τους οποίους έχουν εργαστεί. Για τους **εμπόρους** και κάποιους **επιχειρηματίες**, αντίθετα, το εισόδημά τους εξαρτάται από το πόσο εμπόρευμα θα καταφέρουν να πουλήσουν. Για να φτάσουν να μιλάνε για **κέρδη**, όμως, πρέπει να αφαιρέσουν, από την αμοιβή τους και τα έξοδα από τις πωλήσεις τους, τα έξοδα που έχουν και τους φόρους που πρέπει να πληρώσουν.

Μετά, έχουμε και εισοδήματα που δεν προέρχονται από δουλειά. Ακούγεται παράξενο; Ε, δεν είναι και τόσο: το χαρτζιλίκι των παιδιών είναι ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα! Εισόδημα μπορεί επίσης να προέλθει από κάποιο **μίσθωμα (ενοίκιο)**: για παράδειγμα, αν νοικιάζουμε ένα δικό μας σπίτι σε κάποιον άλλον.

Με λίγα λόγια, το εισόδημα μπορεί να προέλθει από διαφορετικές πηγές: το σημαντικό είναι να έχουμε ένα εισόδημα, γιατί αυτό μας επιτρέπει να ζούμε με λιγότερο άγχος.

ΚΑΤΣΕ ΕΝΑ ΛΕΠΤΟ,
ΚΕΡΔΙΣΑ ΚΑΙ ΜΕ ΤΟ ΠΑΡΑΠΑΝΟ
ΤΟ ΧΑΡΤΖΙΛΙΚΙ ΜΟΥ! ΠΟΙΟΣ ΝΟΜΙΖΕΙΣ
ΟΤΙ ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΣΕ ΤΟ ΔΩΜΑΤΙΟ ΜΟΥ;

19

ΠΟΛΛΕΣ ΔΟΥΛΕΙΕΣ, ΠΟΛΛΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΑ

Ήρθε η ώρα να μεταμορφωθείς σε μυστικό πράκτορα και να αναλάβεις τη διεξαγωγή μιας **έρευνας**. Τι πρέπει να ανακαλύψεις;

Ποιοι είναι οι διαφορετικοί τρόποι να αποκτήσει κάποιος ένα εισόδημα! Αυτή η εργασία δεν είναι εύκολη: καλύτερα να ζητήσεις τη βοήθεια των γονιών σου – άλλωστε, ακόμη και οι πιο διάσημοι μυστικοί πράκτορες έχουν βοηθούς...

Είναι σημαντική έρευνα, γιατί με αυτή θα καταλάβεις από πιο κοντά τον **κόσμο της εργασίας** και των ενηλίκων.

Γ' αυτό, πάρε μαζί σου μολύβι και χαρτί, και καλή τύχη:

1. Προσπάθησε να κάνεις μια **λίστα με τις δουλειές** που γνωρίζεις σε ένα χαρτί.
2. Με τη βοήθεια των γονιών σου, γράψε δίπλα από κάθε δουλειά το είδος **του εισοδήματος** που παράγει για τον εργαζόμενο: θα διαπιστώσεις ότι κάποιες είναι παρόμοιες και άλλες διαφορετικές. Κυρίως, θα δεις τη διαφορά μεταξύ μισθωτών εργαζομένων και αυτοαπασχολουμένων.
3. Τώρα, πρόσθεσε και τα **άλλα είδη εισοδήματος** που ανακάλυψες σε αυτές τις σελίδες και από πού προέρχονται. Μην ξεχάσεις να γράψεις και το χαρτζιλίκι σου! Μια που έχεις ξεκινήσει όλη αυτή τη δουλειά, δεν ρωτάς και τον παππού ή κάποιον ηλικιωμένο από πού προέρχεται το εισόδημά του;

Για να μάθεις περισσότερα. Το να καταλάβεις από πού προέρχονται τα εισοδήματα βοηθά να καταλάβεις πώς λειτουργεί **η οικονομία**. Συζήτησε με τους γονείς σου και θα ανακαλύψεις ότι το εισόδημα μιας οικογένειας είναι σημαντικό, ακόμη και για να ξέρει κάποιος πόσους φόρους και υπηρεσίες πρέπει να πληρώσει. Α, δεν ξέρεις τι είναι οι **φόροι**; Για να το μάθεις, απλώς διάβασε λίγο παρακάτω...

ΚΑΘΕ ΕΡΓΑΣΙΑ ΕΧΕΙ ΤΟ ΔΙΚΟ ΤΗΣ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Δεν παίρνουν όλα τα παιδιά το ίδιο χαρτζιλίκι! Ορισμένα παιδιά παίρνουν, για παράδειγμα, 1 ευρώ και ορισμένα 5. Ναι, εντάξει αλλά **ποιος αποφασίζει** πόσα χρήματα θα πάρει ένα παιδί για χαρτζιλίκι; Η απάντηση είναι απλή: η οικογένειά του!

Συνήθως, το χαρτζιλίκι αυξάνεται ή μειώνεται ανάλογα με **την ηλικία των παιδιών** και **τις οικονομικές δυνατότητες της οικογένειας**.

Προσοχή όμως! Το ίδιο συμβαίνει και στους ενήλικες: δεν έχουν όλοι οι ενήλικες το ίδιο εισόδημα.

Το εισόδημά τους **εξαρτάται** από το είδος της εργασίας που κάνουν και από τις δεξιότητές τους.

Το σημαντικό όμως, όταν έρθει η ώρα, είναι να μπορέσουμε να καταλάβουμε ποια θα ήταν η πιο κατάλληλη δουλειά για μας.

Φυσικά, το ποια είναι η **κατάλληλη εργασία** για σένα είναι κάτι που θα το αποφασίσεις όταν μεγαλώσεις, αλλά εσύ και οι φίλοι σου μπορείτε να παίξετε από τώρα για να την ανακαλύψετε. Πώς; Για παράδειγμα, να απαντήσετε σε αυτές τις ερωτήσεις... Ποιο **μάθημα του σχολείου** προτιμώ; Και μετά: ποια είναι η εξωσχολική **δραστηριότητα** που μου αρέσει περισσότερο; Όπως και: Μου αρέσουν περισσότερο τα **ομαδικά παιχνίδια** ή αυτά που παίζω **μόνος μου**;

Ποιος ξέρει, ίσως από αυτές τις απλές απαντήσεις να είσαι σε θέση να πάρεις μια ιδέα για τη δουλειά που θα μπορούσες να κάνεις στο μέλλον...

ΠΩΣ ΣΥΝΤΑΣΣΕΙΣ ΕΝΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Να μια δύσκολη φράση: **Βιογραφικό σημείωμα**. Είναι ένα έγγραφο που περιγράφει ποιος είσαι και τι μπορείς να κάνεις.

Το γράφουν οι ενήλικες, όταν ψάχνουν για δουλειά.

Γιατί δεν προσπαθείς να γράψεις κι εσύ ένα; Να τι χρειάζεσαι: μερικά φύλλα χαρτί κι ένα στίλο.

1. Ένα βιογραφικό σημείωμα πρέπει να είναι **συνοπτικό** και να περιέχει μόνο ό,τι μπορεί να ενδιαφέρει αυτόν που θα το διαβάσει. Άρα, το να πεις ότι σου αρέσει το κέικ δεν είναι πολύ χρήσιμο... εκτός αν θες, όπως καληώρα ο Ομάρ, να γίνεις δοκιμαστής γλυκών!
2. Το πρώτο πράγμα που πρέπει να γράψεις είναι **τα προσωπικά σου στοιχεία**: όνομα, διεύθυνση και σχολείο όπου φοιτάς, πότε και πού γεννήθηκες.

3. Γιατί δεν βάζεις στο βιογραφικό και μια **φωτογραφία** σου; Αν θες, μπορείς να φτιάξεις κι ένα πορτρέτο σου.
4. Γράψε την **εργασιακή σου εμπειρία**, δηλαδή τις δουλειές που ξέρεις να κάνεις: να τακτοποιείς τα παιχνίδια και τα βιβλία σου, να οργανώνεις το γραφείο σου ή να στρώνεις το κρεβάτι, να κόβεις το γρασίδι, να βγάζεις έξω τον σκύλο, να πλένεις το αυτοκίνητο...
5. Τέλος, περιέγραψε τις **δεξιότητες και τα ενδιαφέροντά σου**: είσαι μοναχικός τύπος ή σου αρέσει να βρίσκεσαι με κόσμο; Είσαι ξεροκέφαλος; Είσαι λεπτολόγος; Παίζεις κάποιο μουσικό όργανο; Κάνεις κάποιο άθλημα; Μαθαίνεις κάποια ξένη γλώσσα; Τι είδους βιβλία ή ταινίες προτιμάς;

Για να μάθεις περισσότερα. Δείξε το βιογραφικό στους γονείς ή τους παππούδες σου. Εκτός από το να σου δώσουν συμβουλές, μπορείτε να στήσετε μαζί μια πραγματική **συνέντευξη εργασίας**. Θα είναι διασκεδαστικό: θα παριστάνουν τους ιδιοκτήτες μιας εταιρίας ή ενός καταστήματος κι εσύ θα παριστάνεις ότι πηγαίνεις εκεί για να ζητήσεις δουλειά.

ΟΙ ΦΟΡΟΙ

Όλα τα εισοδήματα – όλα, εκτός από το χαρτζιλίκι φυσικά... – φορολογούνται από το **κράτος**. Αυτό σημαίνει ότι το κράτος κρατά ένα μέρος των εισοδημάτων των πολιτών για να μπορεί να προσφέρει σε όλους αγαθά και υπηρεσίες. Πόσο μεγάλο είναι το κομμάτι που κρατά το κράτος; Εξαρτάται κυρίως από το πόσο υψηλό είναι το εισόδημά μας: όσοι κερδίζουν περισσότερα κι έχουν υψηλότερο εισόδημα πληρώνουν περισσότερους φόρους· όσοι κερδίζουν λιγότερα κι έχουν χαμηλότερο εισόδημα πληρώνουν λιγότερους φόρους.

Κι έτσι ερχόμαστε στο ερώτημα που σίγουρα σας ταλανίζει εδώ και ώρα: εντάξει, να πληρώνουμε φόρους, αλλά τι τα κάνει το κράτος αυτά τα χρήματα;

Τα χρήματα αυτά – που είναι χρήματα όλων μας – χρησιμοποιούνται για την παροχή **χρήσιμων και σημαντικών υπηρεσιών** σε όλους τους πολίτες, μικρούς και μεγάλους.

Χρησιμοποιούνται για το χτίσιμο σχολείων όπου πηγαίνουν τα παιδιά όπως εσείς για να μάθουν γράμματα, νοσοκομείων όπου όλοι μας πηγαίνουμε για να γίνουμε καλά, δικαστηρίων, αλλά και για την κατασκευή των δρόμων όπου κυκλοφορούμε... αυτά τα χρήματα χρησιμεύουν επίσης για να πληρώνονται οι μισθοί των ανθρώπων που εργάζονται σε όλα αυτά, όπως δάσκαλοι, γιατροί, δικαστές, αστυνομικοί... με λίγα λόγια, χωρίς φόρους όλα αυτά δεν θα μπορούσαν να λειτουργήσουν.

Κι ας μην ξεχνάμε όσους έχουν **ανάγκη**.

Γιατί το κράτος, πάντα χάρη στους φόρους, μπορεί να βοηθήσει τις οικογένειες και τα παιδιά που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη από τους υπόλοιπους.

ΝΑ ΒΟΗΘΑΜΕ ΑΛΛΑ ΠΑΙΔΙΑ; ΑΝΕΚΤΙΜΗΤΟ!

ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΝΑ ΤΟ ΣΚΕΦΤΕΙΣ ΛΙΓΑΚΙ

Είναι η στιγμή των σημαντικών ερωτήσεων: Είναι καλύτερα να ξοδέψω το χαρτζιλίκι μου αμέσως; Ή να το κρύψω κάτω από το στρώμα; Είναι καλύτερα να αγοράσω τώρα τα αυτοκόλλητα που θέλω ή να βάλω τα χρήματά μου στην άκρη;

ΔΕΝ ΚΑΤΑΛΑΒΑ, ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΕΠΑΝΑΛΑΒΕΤΕ ΠΙΟ ΑΡΓΑ ΤΙΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ;

Εντάξει, μην πανικοβάλλεσαι!

Το **να έχεις εισόδημα** σημαίνει να γνωρίζεις ότι εισπράττεις, μία φορά την εβδομάδα ή το δεκαπενθήμερο ή τον μήνα, ένα χρηματικό ποσό. Το θέμα είναι να καταλάβεις «πώς» θα χρησιμοποιήσεις αυτά τα χρήματα, δηλαδή πόσα θα ξοδέψεις και πόσα θα προσπαθήσεις να βάλεις στην άκρη.

Για τον σκοπό αυτό, μπορείς να κάνεις διάκριση μεταξύ των **αναγκών** και των επιθυμιών σου.

Συχνά δεν είναι τόσο εύκολο να καταλάβεις ποιες είναι οι πραγματικές ανάγκες...

Ε, ΤΩΡΑ ΠΟΥ ΤΟ ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ, ΙΣΟΣ ΝΑ ΕΦΤΑΝΕ ΜΟΝΟ ΜΙΑ ΜΠΑΛΑ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ...

Τα χρήματα από το χαρτζιλίκι σου δεν είναι ποτέ αρκετά για την εκπλήρωση όλων των επιθυμιών σου: Γι' αυτό πρέπει να μάθεις να **επιλέγεις**, κάνοντας σωστή διαχείριση των χρημάτων που έχεις στην τσέπη σου.

Όμως, πάνω απ' όλα, είναι σημαντικό να μάθεις να βάζεις σε προτεραιότητα τις ανάγκες που για μια οικογένεια είναι το σπίτι, τα ρούχα, το φαγητό, τα φάρμακα... έτσι ώστε μετά, με ό,τι περισσέψει, να μπορείς να ικανοποιήσεις ορισμένες επιθυμίες σου, χρησιμοποιώντας ενδεχομένως ένα απίστευτο εργαλείο που ονομάζεται **αποταμίευση**!

Δεν είναι δύσκολο να μάθεις τι είναι η αποταμίευση: για να τη γνωρίσεις καλύτερα, απλώς συνέχισε να διαβάζεις τις περιπέτειες του Ομάρ, της Νίνας, της Στέλλας και του Θοδωρή! Και του Αττίλα, βέβαια...

ΒΑΛΕ ΤΙΣ ΛΕΞΕΙΣ ΣΤΗ ΣΩΣΤΗ ΣΕΙΡΑ

Η Νίνα ήθελε να πει κάτι στη Στέλλα, αλλά μπέρδεψε τα λόγια της και η αδερφή της δεν κατάλαβε τίποτα!

Βοήθησέ τη να βάλει τις λέξεις στη σωστή σειρά...

«Ομορφότερο λήξιμο από η παλιό πορτοφολάκι με» :ομολογ

ΤΕΣΤ: Η ΣΤΙΓΜΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

Ύστερα λοιπόν από αυτή την ιστορία, όλα τα παράξενα που συζητήσαμε, τα κόμικ και τα παιχνίδια, ο λόγος σε εσάς... Η στιγμή της αλήθειας έφτασε!

ΓΙΑ ΝΑ ΠΩ ΤΗΝ ΑΛΗΘΕΙΑ,
ΠΡΟΤΙΜΟΥΣΑ ΤΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ...

1. Τι είναι το εισόδημα;

- α. ■ Ένα χρηματικό ποσό που συνήθως λαμβάνουμε ως αντάλλαγμα για την εργασία μας.
- β. ■ Ένα χρηματικό ποσό που πρέπει να πληρώσουμε στο κράτος.
- γ. ■ Ένα χρηματικό ποσό που πρέπει να ξοδέψουμε αμέσως.

2. Το να έχουμε εισόδημα χρησιμεύει για να...

- α. ■ Αγοράζουμε ό,τι μας κατεβαίνει στο μυαλό.
- β. ■ Αντιμετωπίζουμε τα καθημερινά έξοδα και να βάζουμε χρήματα στην άκρη.
- γ. ■ Αντιμετωπίζουμε τα καθημερινά έξοδα.

3. Τι είναι ο μηνιαίος μισθός;

- α. ■ Η αμοιβή των αυτοαπασχολούμενων (ελεύθερων επαγγελματιών).
- β. ■ Η αμοιβή των καταστηματάρχων.
- γ. ■ Η αμοιβή των μισθωτών εργαζομένων.

4. Η λέξη «μισθός» προέρχεται από...

- α. ■ Τον συγγραφέα Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη και, πιο συγκεκριμένα, το διήγημά του «Οι έμποροι των εθνών».
- β. ■ Τον Όμηρο και την *Ιλιάδα* του.
- γ. ■ Τον ποιητή Κωνσταντίνο Καβάφη και το ποίημά του «Μέρες του 1908».

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΠΑΛΙ ΤΟΥΤΟ;
ΚΙ ΑΛΛΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ;

5. Τι είναι ο προϋπολογισμός (budget);

- α. ■ Εργαλείο για τη διαχείριση των εσόδων και των εξόδων.
- β. ■ Τρόπος για να ζητήσεις δάνειο.
- γ. ■ Παιχνίδι με χαρτιά.

6. Τι είναι το βιογραφικό σημείωμα;

- α. ■ Σύντομη παρουσίασή μας για αναζήτηση εργασίας.
- β. ■ Μηνιαίο εισόδημα.
- γ. ■ Ένας τρόπος αποταμίευσης χρημάτων.

7. Πώς χρησιμοποιούνται τα χρήματα των φόρων;

- α. ■ Για πράγματα που δεν χρειάζονται οι πολίτες.
- β. ■ Για την πληρωμή υπηρεσιών που παρέχονται προς όλους τους πολίτες.
- γ. ■ Για την πληρωμή υπηρεσιών που παρέχονται μόνο σε ορισμένους πολίτες.

8. Γιατί οι ανάγκες θεωρούνται πιο σημαντικές από τις επιθυμίες;

- α. ■ Επειδή το λένε οι μεγάλοι, αλλά δεν είναι αλήθεια.
- β. ■ Κανείς δεν ξέρει, απλώς έτσι το λένε.
- γ. ■ Επειδή χρησιμεύουν για να ζούμε καλά, κάθε μέρα.

Α, ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ ΤΟ ΤΕΣΤ
ΤΕΛΕΙΩΣΕ, ΤΩΡΑ ΜΠΟΡΟΥΜΕ
ΝΑ ΣΥΝΕΧΙΣΟΥΜΕ ΤΗΝ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΑΣ....

Λύσεις: 1Α, 2Β, 3Γ, 4Β, 5Α, 6Α, 7Β, 8Γ.

Είναι βράδυ
στην οδό
Νομισματοκοπείου,
όπου βρίσκεται στο
σπίτι του Ομάρ.
Ο Ομάρ είναι στο
δωμάτιό του. Από
το παράθυρο,
βλέπει το φεγγάρι.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ, ΑΓΑΠΗ ΜΟΥ;
ΜΗΠΩΣ ΠΕΙΝΑΣ ΑΚΟΜΗ;

ΜΑΜΑ;

«Όχι, μαμάκα, απλά **σκεφτόμουν**... Το ξέρεις ότι κάποιες φορές σκέφτομαι πολύ;».

«Ναι, αγάπη μου, το ξέρω», απαντά η μαμά.

«Λοιπόν, αναρωτιόμουν πόσο κοστίζει πραγματικά το να ικανοποιούμε τις ανάγκες και τις επιθυμίες μας; Πόσα χρήματα χρειαζόμαστε για να ζήσουμε;».

«Χμ, κατάλαβα...».

«Και μετά ήθελα να μάθω **πόσα χρήματα** βγάζετε εσύ και ο μπαμπάς... πόσα ξοδεύετε... αν το εισόδημά σας μάς φτάνει... πόσους φόρους πληρώνετε».

«Ναι, βέβαια».

«Και τι γίνεται με τους λογαριασμούς; Από αύριο, για να κάνω οικονομία, θα χρησιμοποιώ κεριά και όχι ηλεκτρικό, και, αντί για αυτοκίνητο, θα μετακινούμαστε με τα πόδια ή με το ποδήλατο... για να μη μιλήσω και για το σουπερμάρκετ! Ξέρω ότι σου κοστίζω πολλά, ορκίζομαι ότι θα τρώω λιγότερο».

Ο Ομάρ ατενίζει ονειροπόλα το φεγγάρι από το παράθυρο.

«Μαμά;», φωνάζει.

Έπειτα από λίγα λεπτά, ακούγεται η φωνή της μητέρας από τον διάδρομο: «Τι είναι, θησαυρέ μου;».

«Ήθελα να σου πω ότι τελείωσε η ώρα της σκέψης».

«Ε τότε, αν θες, έχει περισσέψει ένα κομμάτι κέικ».

«Έρχομαι αμέσως!».

2. Κορώνα ή γράμματα;

Μόλις χτύπησε το κουδούνι.

Η αυλή του σχολείου γεμίζει από αγόρια και κορίτσια που παίζουν και τρέχουν.

Πίσω από το μεγάλο δέντρο, η Νίνα και η Στέλλα κοιτάζουν η μια την άλλη σοβαρά.

...ΚΑΙ ΑΝ ΠΕΣΕΙ
ΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΝΙΚΑΩ ΕΓΩ.
ΕΝΤΑΞΕΙ, ΚΑΤΑΛΑΒΑ!

ΤΟ ΞΑΝΑΛΕΩ,
ΑΝ ΠΕΤΥΧΩ ΚΟΡΩΝΑ,
ΝΙΚΑΩ ΕΓΩ...

Εκείνη τη στιγμή καταφθάνουν ο Θοδωρής και ο Ομάρ, τρώγοντας το κολατσιό τους.

«Καλά, εσείς πάντα τσακώνεστε;», λέει ο Ομάρ.

«ΕΣΥ ΝΑ ΚΟΙΤΑΣ ΤΗ ΔΟΥΛΕΙΑ ΣΟΥ!», του φωνάζουν οι δίδυμες ταυτόχρονα, αλλά ο μικρός Θοδωρής παίρνει το νόμισμα από τα χέρια της Νίνας. Το κοιτάζει προσεκτικά. «Χμμ, και πού είναι η **κορώνα** και πού τα **γράμματα** σε αυτό το νόμισμα;».

ΙΣΧΥΕΙ. ΑΠΟ ΤΗ ΜΙΑ
ΜΕΡΙΑ ΓΡΑΦΕΙ 50..

...ΚΙ ΑΠΟ ΤΗΝ
ΑΛΛΗ ΕΧΕΙ ΕΝΑΝ
ΑΝΤΡΑ ΚΑΒΑΛΑ
ΣΕ ΕΝΑ ΑΛΟΓΟ. ΤΙ
ΜΥΣΤΗΡΙΟ!

Όλοι παραμένουν σιωπηλοί, ενώ το **νόμισμα** περνά από το ένα χέρι στο άλλο: έχει χρυσό χρώμα, είναι τόσο μεγάλο όσο συνήθως είναι ένα νόμισμα, αλλά **και στις δύο πλευρές** δεν υπάρχει ίχνος ούτε **κορώνας** ούτε **γραμμάτων**.

Ο Ομάρ ξαναπαίρνει στα χέρια του το νόμισμα. «Δεν είναι μυστήριο, Θοδωρή, απλώς ένα κέρμα **των 50 λεπτών** είναι, έχω πολλά στον κουμπαρά μου. Ή μάλλον όχι... ορίστε, έχω και ένα στην τσέπη μου!».

Ο Ομάρ βγάζει το κέρμα των 50 λεπτών από την τσέπη του. Όλοι το παρατηρούν με ανοιχτό στόμα, γιατί και αυτό το νόμισμα έχει **το χρώμα** του χρυσού, είναι τόσο μεγάλο όσο ένα συνηθισμένο νόμισμα, στη μια πλευρά γράφει 50, αλλά... στην άλλη, αντί για ιππότη, **δείχνει τον Ελευθέριο Βενιζέλο!**

«Τον Βενιζέλο; Μάλλον κάτι δεν πάει καλά εδώ...».

«Ίσως ένα από τα δύο να είναι κάλπικο».

«Κανένα δεν είναι κάλπικο, είναι και τα δύο αληθινά!». Να και ο Έκτορας, ο επιστάτης του σχολείου. Όπως κάθε μέρα, πάει στην εξώπορτα για να βοηθήσει στο ξεφόρτωμα των γευμάτων της καντίνας.

«Αυτά τα νομίσματα έχουν δύο **διαφορετικές όψεις**, επειδή είναι δύο **διαφορετικών κρατών της Ευρώπης που χρησιμοποιούν το ευρώ, δηλαδή της Ιταλίας και της Ελλάδας** – αλλά έχουν την ίδια αξία, 50 λεπτά».

«Ε, αυτό λύνει το μυστήριο», λέει ο Θοδωρής. «Πού είναι όμως η κορώνα και που είναι τα γράμματα;».

«Λοιπόν, η πλευρά του νομίσματος που δείχνει το πρόσωπο, είτε του ιππότη είτε του Ελευθέριου Βενιζέλου λέμε ότι δείχνει την κορώνα. Η πίσω πλευρά που γράφει με μεγάλους αριθμούς το 50 λέμε ότι δείχνει τα γράμματα», απαντά ο Έκτορας.

«Παίζεις κορώνα ή γράμματα, πετώντας ένα νόμισμα στον αέρα, για να στοιχηματίσεις αν θα βγει η μία ή η άλλη πλευρά: αν θέλετε, μπορείτε να πείτε αριθμός ή καβαλάρης, είτε αριθμός ή Βενιζέλος, είναι το ίδιο πράγμα».

ΑΝΤΙ ΝΑ ΧΑΝΕΤΕ ΧΡΟΝΟ ΜΕ ΑΥΤΟ
ΤΟ ΒΑΡΕΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ, ΓΙΑΤΙ ΔΕΝ
ΒΑΖΟΥΜΕ ΤΑ ΔΥΟ ΜΑΣ ΚΕΡΜΑΤΑ
ΝΑ ΠΑΜΕ ΝΑ ΑΓΟΡΑΣΟΥΜΕ ΚΑΤΙ
ΑΠΟ ΤΟ ΠΕΡΙΠΤΕΡΟ;

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ
ΒΑΡΕΤΟ
ΠΑΙΧΝΙΔΙ!

«Τώρα που το σκέφτομαι, ακόμα και πριν από τους **αγώνες ποδοσφαίρου**, οι αρχηγοί των δύο ομάδων παίζουν κορώνα ή γράμματα, για να αποφασίσουν ποιος θα επιλέξει πλευρά του γηπέδου ή θα κλοτσήσει πρώτος την μπάλα», λέει ο Ομάρ.

«Τώρα όμως, αφήστε με να φύγω», λέει ο Έκτορας. «Γιατί διαφορετικά δεν θα φάμε σήμερα!».

«Σας παρακαλώ, μην κάνετε τέτοια αστεία», λέει ο Ομάρ ανήσυχος. «Εγώ ήδη πεινάω...».

Στο μεταξύ, πίσω από το μεγάλο δέντρο, η Νίνα και η Στέλλα συνεχίζουν να κοιτάζονται σοβαρές.

«Άρα πάλι από την αρχή: αν έρθει 50, νικάω εγώ», λέει η Νίνα.

«...και αν έρθει ο καβαλάρης,
νικάω εγώ· εντάξει, κατάλαβα!»,
λέει η Στέλλα.

«Εντάξει, αλλά μου αρέσουν περισσότερο τα αυτοκόλλητα», απαντά ο Ομάρ. «Προτιμώ να χρησιμοποιήσω τα χρήματα για να κάνω άλλα πράγματα, να τα βάλω **στον κουμπαρά μου** για να πάρω ένα δώρο, για **να αγοράσω** κάτι που θέλω...

Για παράδειγμα, αν μπορούσα, θα αγόραζα ένα από εκείνα τα υπέροχα κεσεδάκια με φράουλες που είδαμε στην αγορά τον περασμένο μήνα, όταν πήγαμε όλοι μαζί με τη μαμά μου για ψώνια, θυμάστε; Αλλά είναι πάρα πολύ ακριβά...».

«Κάνεις λάθος, εγώ πήγα στην **αγορά** το περασμένο Σάββατο με τη γιαγιά και τώρα αυτά τα κεσεδάκια είναι πολύ πιο φτηνά, σχεδόν στη μισή τιμή!», λέει ο Θοδωρής. «Η γιαγιά μου είπε πως αυτό συμβαίνει πάντα όταν τα φρούτα είναι **στην εποχή τους**».

«Απίστευτο! Αυτό κι αν είναι μυστήριο», σχολίασε ο Ομάρ.

«Με αυτές τις **τιμές** που αλλάζουν συνεχώς, σε πιάνει πονοκέφαλος... καλύτερα τα αυτοκόλλητα!».

Ο Θοδωρής όμως δεν μοιάζει να πείθεται. Κοιτάζει αμήχανα ένα από τα αυτοκόλλητά του. «Χμμ, περίμενε ένα λεπτό!», λέει. «Ακόμη και με τα αυτοκόλλητα, δεν είναι τόσο απλό»

«Εννοείς πως και τα αυτοκόλλητα...», αρχίζει η Νίνα, «...κρύβουν κάποιο μυστηριώδες μυστήριο;», καταλήγει η Στέλλα. Η Νίνα κοιτάζει την αδελφή της: «Τι πάει να πει μυστηριώδες μυστήριο;».

Η Στέλλα σηκώνει τα χέρια της ψηλά, «Πάει να πει πολύ μεγάλο μυστήριο».

«Ε, μισό λεπτό!», λέει ο Ομάρ. «Τι περίεργο έχουν τα αυτοκόλλητα;».

Ο Θοδωρής τοποθετεί τα δικά του στον τοίχο, το ένα δίπλα στο άλλο.

«Απλώς δεν είναι πάντα αλήθεια ότι **ένα αυτοκόλλητο αξίζει όσο ένα άλλο**», λέει. «Όταν κάνουμε ανταλλαγές, οι παίκτες της εθνικής ομάδας αξίζουν περισσότερο, τουλάχιστον τρία ή τέσσερα αυτοκόλλητα, και οι επιθετικοί έχουν επίσης μεγαλύτερη αξία».

«Έχεις δίκιο», λέει ο Ομάρ κοιτάζοντας τα αυτοκόλλητά του με σοκαρισμένο ύφος, σαν να είδε φάντασμα. «Αυτοί είναι σημαντικοί ποδοσφαιριστές, για μας αξίζουν περισσότερο».

«Και θυμάσαι πέρυσι, όταν κανείς στην τάξη δεν μπορούσε να βρει το αυτοκόλλητο του Αργεντινίου επιθετικού;», συνεχίζει ο Θοδωρής με ύφος επίσης λίγο αναστατωμένο. «Ήταν πολύ σπάνιο, άξιζε σχεδόν είκοσι αυτοκόλλητα!».

«Εντάξει, ισχύει, ακόμη και η **αξία των αυτοκόλλητων αλλάζει**», λέει ο Ομάρ σκουπίζοντας το μέτωπό του με το μαντήλι.

«Και επίσης ισχύει ότι δεν καταλαβαίνω πια τίποτε!».

Ο Ομάρ και ο Θοδωρής κοιτάζονται σιωπηλά.

Η Νίνα και η Στέλλα τους παρατηρούν, ενώ εκείνη τη στιγμή χτυπάει το κουδούνι.

«Πάμε, ας τους αφήσουμε εδώ...», λέει η Νίνα.

«...θα φροντίσει ο Έκτορας να τους φέρει πίσω», λέει η Στέλλα.

Κι έτσι τα κορίτσια τρέχουν προς το σχολείο, μαζί με όλους τους άλλους μαθητές.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΝΤΙΠΡΑΓΜΑΤΙΣΜΟ ΣΤΟ ΝΟΜΙΣΜΑ

Μέχρι τώρα μιλήσαμε για πολύ σημαντικές έννοιες: την αξία που δίνουμε στα **νομίσματα** και πώς γεννιούνται οι τιμές.

Αλλά πριν περάσουμε στην ανακάλυψη του **ευρώ**, του δικού μας νομίσματος, ας γυρίσουμε λίγο πίσω στον χρόνο...

Πράγματι, κατά τους προϊστορικούς χρόνους, γεννήθηκε ο πρώτος και απλούστερος τρόπος για να κάνει κάποιος ψώνια: ο **αντιπραγματισμός**, που σημαίνει ότι έδιναν κάποιο πράγμα σε αντάλλαγμα κάποιου άλλου.

Και είναι κάτι που λειτουργεί ακόμη και σήμερα, όπως όταν ο Ομάρ και ο Θοδωρής ανταλλάσσουν αυτοκόλλητα.

ΣΟΥ ΔΙΝΩ ΕΝΑ ΡΟΠΑΛΟ ΚΙ ΕΣΥ ΜΟΥ ΔΙΝΕΙΣ ΕΝΑΝ ΜΙΚΡΟ ΔΕΙΝΟΣΑΥΡΟ...

ΑΥΤΟΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΔΕΙΝΟΣΑΥΡΟΣ, ΕΙΝΑΙ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΖΩΟ ΚΑΙ ΤΟ ΟΝΟΜΑΣΑ ΣΚΥΛΟ. ΑΞΙΖΕΙ ΔΕΚΑ ΡΟΠΑΛΑ!

Σύμφωνα με τη μυθολογία, ο **Κροίσος**, βασιλιάς της Λυδίας, ήταν ο πρώτος που έκοψε μεταλλικό νόμισμα. Αυτό έγινε τον 6ο αιώνα π.Χ. και ήταν πραγματικά ιδιοφυής ιδέα! Μέχρι τότε,

χρησιμοποιούσαν σχεδόν τα πάντα για να κάνουν αγορές: στην αρχαία Ρώμη, για παράδειγμα, χρησιμοποιούσαν συχνά **πρόβατα!** Τόσο που η λέξη pecunia (που στα ιταλικά σημαίνει «χρήματα») προέρχεται από τη λατινική λέξη pecus, που σημαίνει «ζώο». Στον Όμηρο αναφέρονται τα βόδια ως μέσο ανταλλαγής: «Εκείθε οι Αργίτες οι μακρόμαλλοι ψώνιζαν το κρασί τους, / κι έδινε ποιος χαλκό, ποιος σίδερο στραφταλιστό, ποιος πάλε / με βόδια ζωντανά του τ' άλλαζε ποιος με βόδια τομάρια» (Η 472-474), μτφρ. Ν. Καζαντζάκη-Ι. Κακριδή.

ΜΠΕΕ, ΝΑΙ, ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥ ΩΡΑΙΟ ΕΚΕΙΝΟ ΤΟ ΝΟΜΙΣΜΑ, ΜΠΕΕ... ΘΕΛΩ ΟΜΩΣ ΝΑ ΔΩ ΑΝ ΚΑΝΕΙ ΚΑΙ ΤΟ ΤΥΡΙ ΓΙΑ ΝΟΜΙΣΜΑ, ΜΠΕΕΕ...

Η μετάβαση από τα ζώα στα μεταλλικά νομίσματα ήταν σημαντικό βήμα για το ανθρώπινο είδος!

Και οι **διαφορές** μεταξύ τους είναι πολλές.

Για να δούμε ποιες είναι:

- το **νόμισμα** δεν καταστρέφεται, επειδή είναι μεταλλικό
- το **νόμισμα** μπορείς να το κρύψεις καλά
- το **νόμισμα** δεν χρειάζεται τροφή
- το **νόμισμα** το μεταφέρεις μαζί σου εύκολα
- το **νόμισμα** έχει μια αξία που την αναγνωρίζουν όλοι.

Επιπλέον, **η αξία του νομίσματος** είναι γραμμένη πάνω του και μπορείς να το χρησιμοποιήσεις για να **αγοράσεις** κάτι ή να **αποταμιεύσεις**, χωρίς να φοβάσαι μην καταστραφεί με το πέρασμα του χρόνου!

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΣΟΥ ΝΟΜΙΣΜΑ

Κάθε νόμισμα έχει **δύο όψεις**. Στη μία αναγράφεται η αξία και στην άλλη έχει μια εικόνα.

Γιατί δεν δοκιμάζεις να φτιάξεις κι εσύ ένα;

Φτάνει να ακολουθήσεις αυτούς τους απλούς κανόνες:

1. Σε ένα κομμάτι χαρτόνι, σχεδίασε ένα **στρογγυλό περίγραμμα**, όσο μεγάλο θες, και στη συνέχεια κόψε το γύρω γύρω με ψαλίδι.
2. Γράψε στη μια πλευρά την **αξία** και το **όνομά** του: το νόμισμα είναι δικό σου, άρα διαλέγεις εσύ ό,τι όνομα επιθυμείς!
3. Από την άλλη πλευρά, φτιάξε μια ωραία εικόνα: ένα μνημείο της πόλης σου, το πρόσωπό σου, ένα **σχέδιο** φανταστικό...
4. Αν σου άρεσε, γιατί δεν φτιάχνεις κι άλλα, ώστε να δημιουργήσεις έναν **πολύτιμο θησαυρό** για να παίζεις με τους φίλους σου;

ΕΥΡΩ, ΤΟ ΝΟΜΙΣΜΑ ΠΟΥ ΕΝΩΝΕΙ

Το **ευρώ** κυκλοφόρησε το **2002**, αντικαθιστώντας πολλά παλιά νομίσματα, συμπεριλαμβανομένης της ιταλικής **λινέτας** και της ελληνικής **δραχμής**.

Δεν βγήκαν εκτός κυκλοφορίας μόνο η δραχμή και η λινέτα όμως, αλλά και πολλά άλλα νομίσματα, όπως το γερμανικό μάρκο ή το γαλλικό φράγκο! Και, αν στην αρχή οι χώρες που το υιοθέτησαν ήταν μόλις δώδεκα, σήμερα έχουμε φτάσει τις **είκοσι**! Ακολουθεί η σούπερ λίστα των χωρών που έχουν υιοθετήσει το ευρώ ως το κοινό τους νόμισμα, δηλαδή της **ευρωζώνης (ή ζώνης του ευρώ)**: Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Εσθονία, Ιρλανδία, Ισπανία, Ιταλία, Κροατία, Κύπρος, Λετονία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Μάλτα, Ολλανδία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σλοβενία, Φινλανδία.

Εκτός από αυτές τις χώρες, και κάποια μικρά ευρωπαϊκά κρατίδια (Πριγκιπάτο της Ανδόρας, Πριγκιπάτο του Μονακό, η Δημοκρατία του Αγίου Μαρίνου και το κράτος της Πόλης του Βατικανού) χρησιμοποιούν το ευρώ ως το επίσημο νόμισμά τους.

ΜΠΟΡΕΙΣ ΝΑ ΒΡΕΙΣ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΤΗΣ ΖΩΝΗΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩ ΣΤΟΝ ΧΑΡΤΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ; ΑΣ ΤΙΣ ΧΡΩΜΑΤΙΣΟΥΜΕ ΜΑΖΙ!

Για να δούμε τώρα με μεγαλύτερη λεπτομέρεια τα νομίσματα του ευρώ.

Υπάρχουν **ΟΚΤΩ** συνολικά, το καθένα έχει τη δική του αξία και το δικό του χρώμα. Θυμάσαι ποιο έχει τι;

Το κέρμα των **2 ευρώ** είναι
δίχρωμο: χρυσό εσωτερικά και
ασημί εξωτερικά.

Και το κέρμα του **1 ευρώ** έχει δύο χρώματα, αλλά αντίστροφα: είναι ασημί στο εσωτερικό και χρυσό εξωτερικά.

Τα κέρματα των **50 λεπτών**, των **20 λεπτών** και των **10 λεπτών** είναι όλα χρυσά.

Τα κέρματα των **5 λεπτών**, των **2 λεπτών** και του **1 λεπτού** έχουν όλα το χρώμα του χαλκού.

Όπως είδαμε, κάθε νόμισμα έχει δύο όψεις. Η πρώτη είναι **ίδια σε όλη την ευρωζώνη**: ονομάζεται **κοινή ευρωπαϊκή όψη**.

Γράφει πάνω την αξία του νομίσματος, άρα έναν αριθμό, και μετά έχει τον γεωγραφικό χάρτη της Ευρώπης.

Από πίσω είναι η **εθνική όψη**, και κάθε χώρα έχει βάλει εκεί το δικό της σχέδιο.

Στα ελληνικά νομίσματα ευρώ, θα δείτε διάσημα πρόσωπα, πλοία και σύμβολα!

Για να τα ανακαλύψετε, κοιτάξτε δίπλα...

ΠΑΙΖΟΥΜΕ ΜΕ ΤΟ ΕΥΡΩ:
ΣΥΝΔΕΣΕ ΠΡΩΤΑ ΚΑΘΕ ΝΟΜΙΣΜΑ
ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ ΤΟΥ, ΚΑΙ ΜΕΤΑ
ΕΝΩΣΕ ΤΟ ΜΕ ΤΟΝ ΣΩΣΤΟ ΟΡΙΣΜΟ,
ΟΠΩΣ ΣΤΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ...

νόμισμα του
5ου αιώνα π.Χ. που
απεικονίζει κουκουβάγια
πλοίο που
χρησιμοποιήθηκε κατά
την Επανάσταση
του 1821

σπουδαίος ποιητής,
πολιτικός, στοχαστής
και επαναστάτης του
18ου αιώνα

αρχαίος τύπος πλοίου
από τον 5ο αιώνα π.Χ.

παράσταση με τον Δία
να απαγάγει την Ευρώπη
μεταμορφωμένος
σε ταύρο

ο πρώτος κυβερνήτης
της σύγχρονης Ελλάδας
(1827 και εξής)

σύμβολο της
ελληνικής ναυτιλίας

πρωθυπουργός της
Ελλάδας κατά τον
Α' Παγκόσμιο Πόλεμο

Αθηναϊκή τριήρης

Ρήγας Φεραίος

Αρχαίο αθηναϊκό τετράδραχμο

**Ελευθέριος
Βενιζέλος**

Πλοίο τύπου κορβέτα

Η αρπαγή της Ευρώπης

Ιωάννης
Καποδίστριας

Σύγχρονο δεξαμενόπλοιο

ΜΙΑ ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΣΥΛΛΟΓΗ

Να ένας διασκεδαστικός τρόπος να κάνεις τον γύρο της Ευρώπης χωρίς να μετακινηθείς.

Ναι, γιατί θα μετακινηθούν τα νομίσματα για σένα!

Όπως ήδη γνωρίζεις, κάθε κράτος που έχει υιοθετήσει το ευρώ ως εθνικό νόμισμα, έχει τα δικά του **οκτώ κέρματα και κάθε κέρμα έχει μια εθνική όψη**.

Με τη βοήθεια των γονιών σου, που ξέρουν να σου δώσουν χρήσιμες συμβουλές, σύλλεξε νομίσματα:

1. Πάρε πλαστικές **θήκες** για κέρματα – μία για κάθε χώρα. Είναι αυτές με τις τσέπες που θα βρεις στο χαρτοπωλείο ή στο διαδίκτυο. Μπορείς όμως να χρησιμοποιήσεις και θήκες που θα φτιάξεις μόνος/η σου!
2. Σε κάθε θήκη, γράψε ή κόλλησε το **όνομα** μίας από τις είκοσι χώρες.
3. Μόλις φτιάξεις τις θήκες, μπορείς να ξεκινήσεις την **αναζήτησή** σου... Καλή τύχη!

Λάβε υπόψη σου ότι, εκτός από τα παραδοσιακά κέρματα, οι χώρες έχουν κόψει και

αναμνηστικά κέρματα των

2 ευρώ, με διαφορετικές εθνικές όψεις, με τα οποία μπορείς να εμπλουτίσεις τη συλλογή σου.

ΠΩΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΕΤΑΙ ΜΙΑ ΤΙΜΗ

Η τιμή ενός προϊόντος – ακόμη και της φράουλας, ένα φρούτο για το οποίο τρελαίνεται ο Ομάρ! – μας δείχνει ποια είναι η **αξία** του.

Στην πραγματικότητα, μια τιμή δεν προκύπτει ποτέ τυχαία, αλλά είναι το **αποτέλεσμα ενός μεγάλου ταξιδιού με πολλούς σταθμούς**.

Είναι ένα μακρύ και ιδιαίτερο ταξίδι, που περιλαμβάνει τις πρώτες ύλες που χρησιμοποιήθηκαν για να φτιαχτεί ένα προϊόν, την εργασία των ανθρώπων που δούλεψαν για αυτό, αλλά και την προσφορά και τη ζήτηση, όλες σημαντικές έννοιες.

Εντάξει, ωραία, ας πάρουμε λοιπόν το **παράδειγμα με τις φράουλες**: ποιο είναι το κόστος παραγωγής μιας συσκευασίας με φράουλες; Αρχίζει με τα έξοδα με τα οποία επιβαρύνονται οι **αγρότες** που, για να τις καλλιεργήσουν, χρειάζονται φυτά, μηχανήματα, λιπάσματα... Επίσης, είναι τα έξοδα για τη **συσκευασία**, τη δημιουργία της **ετικέτας**, αλλά και της **διαφήμισης**.

Τελειώσαμε; Ε, λοιπόν, όχι... Είναι και το κόστος για τη **μεταφορική εταιρία** που, με τα φορτηγά της, μεταφέρει τις συσκευασίες με τις φράουλες στην πόλη, στα καταστήματα και στα σουπερμάρκετ. Είναι και η επιβάρυνση από τους **πωλητές** που βάζουν τις συσκευασίες στο ράφι. Και, τέλος, είναι **η μαμά του Ομάρ (και αντίστοιχα και άλλοι γονείς)**, που πάει να αγοράσει ένα κεσεδάκι φράουλες για το παιδί της.

Όλα αυτά τα βήματα έχουν κόστος, γιατί οι άνθρωποι που εργάζονται σε κάθε στάδιο πρέπει να πληρωθούν. Αλλά για να καταλήξει ένα προϊόν ή μία υπηρεσία στην τελική του τιμή, όπως θα δούμε στην επόμενη σελίδα, παίζουν επίσης ρόλο η προσφορά και η ζήτηση.

ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΤΙΜΗ

Τα πάντα γύρω μας έχουν κάνει ένα ταξίδι παρόμοιο με αυτό που έκαναν οι φράουλες. Και αυτό το ταξίδι **επηρεάζει την τελική τιμή τους**. Μίλησε με τους γονείς σου και προσπάθησε να καταγράψεις το ταξίδι ενός αντικειμένου. Ποιανού όμως; Μπορείς να επιλέξεις όποιο θέλεις, ακόμη και το βιβλίο που κρατάς στα χέρια σου αυτή τη στιγμή.

ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΚΑΙ ΖΗΤΗΣΗ

Οποιοδήποτε αγαθό παράγεται – ναι, ακόμη και οι φράουλες – καταλήγει στην **αγορά**. Γιατί εκεί **πραγματοποιούνται οι συναλλαγές** μεταξύ αυτών που επιθυμούν να πουλήσουν προϊόντα (των πωλητών) και εκείνων που επιθυμούν να τα αγοράσουν (των αγοραστών). Και η **τιμή**; Όπως είπαμε και πριν, για να καταλάβουμε πώς προσδιορίζεται η τιμή, πρέπει να κατανοήσουμε πρώτα τον ρόλο που παίζουν η προσφορά και η ζήτηση.

Η **προσφορά** είναι η ποσότητα ενός προϊόντος που επιθυμούν να πουλήσουν στην αγορά οι παραγωγοί.

Η **ζήτηση** είναι η ποσότητα ενός προϊόντος που επιθυμούν να αγοράσουν οι καταναλωτές.

Οι τιμές των προϊόντων προσδιορίζονται τελικά στην αγορά από την αλληλεπίδραση και την **ισορροπία** μεταξύ αυτών των δύο «δυνάμεων», της προσφοράς και της ζήτησης.

Κι έτσι, δεδομένου ότι η προσφορά και η ζήτηση μπορεί να αλλάξουν με την πάροδο του χρόνου, οι τιμές επίσης μεταβάλλονται.

ΣΥΓΓΩΜΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΟΧΛΗΣΗ, ΜΑ ΕΓΩ ΠΕΙΝΑΩ ΟΛΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΙ! ΔΕΝ ΚΑΝΟΥΜΕ ΕΝΑ ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ ΝΑ ΦΑΜΕ ΤΟΥΤΕΣ ΤΙΣ ΕΞΑΙΣΙΕΣ ΦΡΑΟΥΛΕΣ;

Πριν τις φάμε, γιατί δεν προσπαθούμε να καταλάβουμε τι συμβαίνει με την τιμή τους; Αν όλα τα παιδιά θέλουν να φάνε φράουλες, **η ζήτηση θα αυξηθεί**.

Αν όμως είναι Δεκέμβριος και δεν υπάρχουν πολλές φράουλες (μόνο από θερμοκήπια ή από μακρινές χώρες), **η προσφορά θα είναι χαμηλή**. Άρα, επειδή θα υπάρχουν λίγες φράουλες και πολλά παιδιά θα τις θέλουν, **η τιμή της φράουλας θα αυξηθεί**.

Αντίθετα, όταν έρθει ο Μάιος και στην αγορά καταφθάσουν μεγάλες ποσότητες φράουλας, η προσφορά θα αυξηθεί και συνεπώς δεν θα είναι πια τόσο «σπάνιες»: έτσι η τιμή τους θα μειωθεί.

Οραία, Ομάρ, τώρα μπορείς να φας τις φράουλες...

Ε, ΝΑΙ, ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ
ΠΟΛΥ... ΤΩΡΑ ΘΑ
ΔΟΚΙΜΑΣΩ ΜΙΑ!

Στην κοινωνία μας, όταν μιλάμε για προσφορά και ζήτηση, δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι σημαντικό ρόλο παίζουν η **μόδα** και η **διαφήμιση**.

Αυτές δημιουργούν μερικές φορές την επιθυμία για κάποιο αγαθό, με αποτέλεσμα να κάνουν τη ζήτηση και επομένως και την τιμή να ανεβαίνουν, χωρίς να πρόκειται πάντα για κάτι που πραγματικά χρειαζόμαστε...

ΟΜΟΡΦΑ, ΕΤΣΙ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ;
ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΜΟΥ
ΑΘΛΗΤΙΚΑ ΠΑΠΟΥΤΣΙΑ.

ΜΑ ΔΕΝ ΑΓΟΡΑΣΕΣ
ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΖΕΥΓΑΡΙ ΠΡΙΝ
ΑΠΟ ΕΝΑΝ ΜΗΝΑ;

ΝΑΙ, ΑΛΛΑ ΜΙΑ ΔΙΑΣΗΜΗ
ΗΘΟΠΟΙΟΣ ΣΤΗΝ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ
ΕΙΠΕ ΟΤΙ ΘΑ ΗΜΟΥΝ ΠΟΛΥ ΠΙΟ
ΟΜΟΡΦΗ ΦΟΡΩΝΤΑΣ ΤΟ ΝΕΟ
ΜΟΝΤΕΛΟ...

ΕΝΑ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Οι νόμοι της προσφοράς και της ζήτησης δεν υπερισχύουν πάντα!

Η αξία που αποδίδουμε στα πράγματα μπορεί να απέχει πολύ από την τιμή αγοράς τους (εφόσον έχουν). Πράγματι, αν το καλοσκεφτούμε, καθένας μας έχει **κάποιο ιδιαίτερο κατά έναν τρόπο αντικείμενο** που, παρ' ότι δεν έχει υψηλή τιμή στην αγορά, έχει μεγάλη αξία για τον ίδιο. Μπορεί να είναι μια πέτρα ή ένα κοχύλι που βρήκε μαζί με έναν φίλο του ή με τη μαμά του. Στην περίπτωση αυτή όμως, η αξία του αντικειμένου είναι **συναισθηματική**.

Αν θες, προσπάθησε παρακάτω να μιλήσεις για ένα αντικείμενο που έχει ιδιαίτερη αξία για σένα και να το ζωγραφίσεις!

Το αντικείμενο που είναι ιδιαίτερο για μένα

Είναι ιδιαίτερο επειδή

ΝΑ Η ΕΙΚΟΝΑ ΤΟΥ

ΠΑΜΕ ΓΙΑ ΨΩΝΙΑ

Για να **εξοικειωθείς με τις τιμές**, μπορείς να συνοδεύσεις τη μαμά και τον μπαμπά στη λαϊκή αγορά ή στο σουπερμάρκετ. Ποια σημαντικά πράγματα μπορείς να ανακαλύψεις; Αρχικά, ότι το τελικό συνολικό ποσό – δηλαδή αυτό που πρέπει να πληρώσουν οι γονείς σου στο ταμείο – είναι το **άθροισμα των επιμέρους τιμών όλων των ειδών που έχουν βάλει στο καλάθι τους**. Κατά δεύτερο λόγο, ότι δεν πωλούνται όλα τα φαγητά σε συσκευασίες που έχουν πάνω τους τιμή.

Ορισμένα τρόφιμα – όπως τα φρούτα και τα λαχανικά, αλλά και τα αλλαντικά, τα τυριά κ.λπ. – πωλούνται με το κιλό... δηλαδή ανάλογα **με το βάρος τους!** Γι' αυτό πρέπει να τα ζυγίζουμε. Μπορεί επίσης να τύχει να δεις το ζευγάρι παπούτσια που ήθελες **σε διαφορετικές τιμές**... Η τιμή ενός αγαθού συχνά διαφέρει και εξαρτάται από πού το αγοράζει κάποιος: από κατάστημα, outlet και... γιατί όχι; Από το διαδίκτυο. Οπότε, έχε τον νου σου!

ΝΑΙ, ΚΑΛΑ ΤΟ ΚΑΤΑΛΑΒΕΣ, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΙΣ ΠΡΟΣΘΕΣΗ, ΤΗΝ ΠΡΑΞΗ ΜΕ ΤΟ +

ΤΙΜΕΣ ΠΟΥ ΑΛΛΑΖΟΥΝ

Αν τύχει να πας για ψώνια στη λαϊκή αγορά ή στο σουπερμάρκετ, γιατί δεν γράφεις σε ένα κομμάτι χαρτί **τις τιμές** των φρούτων και των λαχανικών; Ζήτησε τη βοήθεια της μαμάς και του μπαμπά: φτάνει να γράφεις την ημερομηνία, το προϊόν και την τιμή ανά κιλό. Θα παρατηρήσεις, καθώς περνούν οι εβδομάδες και οι μήνες, ότι οι τιμές αλλάζουν, αλλά ξέρεις πια γιατί συμβαίνει αυτό...

ΤΕΣΤ: Η ΣΤΙΓΜΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

Μείνετε όλοι στις θέσεις σας! Ήρθε αυτό που περιμέναμε... ΤΟ ΤΕΣΤ!

ΟΚΚΚΚ, ΤΑ ΛΕΜΕ ΣΕ ΛΙΓΟ, ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!

1. Τι είναι ο αντιπραγματισμός;

- α. ■ Αρχαίο νόμισμα.
- β. ■ Ο τρόπος αποθήκευσης νομισμάτων στην αρχαιότητα.
- γ. ■ Ο αρχαιότερος τρόπος ανταλλαγής αγαθών.

2. Ποιος εφνύρε, σύμφωνα με τη μυθολογία, το πρώτο μεταλλικό νόμισμα;

- α. ■ Ο Αύγουστος, αυτοκράτορας της Ρώμης.
- β. ■ Ο Κροίσος, βασιλιάς της Λυδίας.
- γ. ■ Ο Σγκρουντ, δήμαρχος μιας προϊστορικής πόλης.

3. Πώς λεγόταν το επίσημο νόμισμα της Ελλάδας πριν από το ευρώ;

- α. ■ Δραχμή.
- β. ■ Φοίνικας.
- γ. ■ Γρόσι.

4. Πώς λέγεται η όψη του νομίσματος που είναι ίδια στα κέρματα ευρώ όλων των χωρών;

- α. ■ Κοινή ευρωπαϊκή όψη.
- β. ■ Κοινή όψη της ευρωζώνης.
- γ. ■ Χάλκινη όψη.

5. Τι είναι η ζήτηση για ένα αγαθό;

- α. ■ Η ποσότητα ενός προϊόντος που προσφέρεται στην αγορά.
- β. ■ Η ποσότητα ενός προϊόντος που ζητούν οι καταναλωτές.
- γ. ■ Η ποσότητα ενός προϊόντος που προβλέπεται για το επόμενο έτος.

6. Η τιμή ενός προϊόντος επηρεάζεται και από τη μόδα;

- α. ■ Όχι, ποτέ.
- β. ■ Μόνο αν μιλάμε για ρούχα.
- γ. ■ Ναι, συχνά.

7. Συνήθως, όταν στην αγορά αυξάνεται η προσφορά ενός προϊόντος...

- α. ■ Μειώνεται η τιμή του.
- β. ■ Αυξάνεται η τιμή του.
- γ. ■ Η τιμή του παραμένει σταθερή.

8. Πώς υπολογίζουμε το τελικό κόστος για τα ψώνια που κάνουμε στο σούπερ μάρκετ;

- α. ■ Πρέπει να αθροίσουμε τις τιμές των πιο ακριβών τροφίμων μόνο.
- β. ■ Πρέπει να αθροίσουμε τις τιμές όλων των πραγμάτων που αγοράσαμε.
- γ. ■ Πρέπει να πολλαπλασιάσουμε τις τιμές όλων των πραγμάτων που αγοράσαμε.

ΟΥΦ, ΕΠΙΤΕΛΟΥΣ, ΤΕΛΕΙΩΣΕ...
ΕΛΑ, ΑΤΤΙΛΑ, ΠΑΜΕ ΝΑ
ΣΥΝΕΧΙΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ.

Λύσεις: 1Γ, 2Β, 3Α, 4Α, 5Β, 6Γ, 7Α, 8Β.

Είναι η ώρα του μεσημεριανού στο ολοήμερο.

Η Νίνα και η Στέλλα κάθονται στην **καντίνα του σχολείου**, μαζί με τους συμμαθητές τους, και τρώνε. Και, ενώ τρώνε, συνεχίζουν να κοιτάζουν η μία την άλλη σοβαρά.

ΜΕΤΑ ΤΟ ΦΑΓΗΤΟ,
ΔΟΚΙΜΑΖΟΥΜΕ ΞΑΝΑ
ΚΙ ΑΝ ΕΡΘΕΙ ΤΟ 50...

... ΝΙΚΑΣ ΕΣΥ. ΚΑΤΑΛΑΒΑ,
ΕΝΤΑΞΕΙ. ΚΙ ΑΝ ΤΥΧΕΙ Ο
ΚΑΒΑΛΑΡΗΣ, ΝΙΚΑΩ ΕΓΩ!

Μετά επιστρέφουν στα μακαρόνια τους. Μπροστά τους κάθονται ο Ομάρ και ο Θοδωρής. Κάθονται χωρίς να μιλάνε, με σκυμμένο το κεφάλι, και κοιτάνε το πιάτο τους.

«Αν δεν αποφασίσετε να φάτε», αρχίζει να λέει η Στέλλα..., «θα κρυώσουν όλα», τελειώνει τη φράση της η Νίνα.

Ο Ομάρ βγάζει το πιρούνι του. «Πώς μπορείτε όμως να καταβροχθίζετε το φαγητό έτσι, όταν γύρω μας...», του πέφτει το πιρούνι από το χέρι, «...όταν γύρω μας ο κόσμος μοιάζει **να έχει τρελαθεί**; Υπάρχουν φράουλες που αλλάζουν τιμή, αυτοκόλλητα που η αξία τους είναι μεγαλύτερη από άλλων, νομίσματα με διαφορετικά σχέδια που όμως έχουν την ίδια αξία... για να μη μιλήσω για το μακρύ ταξίδι που κάνει το φαγητό ώσπου να φτάσει μέχρι εδώ, τα χωράφια που καλλιεργούνται, τα λιπάσματα, τους ανθρώπους που τα μαζεύουν, τις συσκευασίες, τα φορτηγά, τους καταστηματαρχές! Το κεφάλι μου πάει να εκραγεί!».

Η Νίνα και η Στέλλα τον κοιτάζουν σκεπτικές για λίγα λεπτά. Ύστερα αρχίζουν πάλι να τρώνε.

«Αχ, τι αναισθησία!», λέει ο Ομάρ και μετά γυρίζει στον Θοδωρή.
«Ευτυχώς που υπάρχουν κι εσύ, φίλε μου, και με καταλαβαίνεις».

Ο Θοδωρής όμως δεν φαίνεται να τον ακούει· κοιτάζει το πιάτο του.

«Όλα καλά;»

«Εχμ, ναι», λέει ο Θοδωρής. «Απλώς σκεφτόμουν το μακρύ **ταξίδι του φαγητού**, πόσο κοστίζει».

«Ναι, σε καταλαβαίνω», αναστενάζει ο Ομάρ. «Και μην ξεχνάς τη δουλειά των ανθρώπων, την κούραση».

«Σωστά, την κούραση, τα φορτηγά, τους ανθρώπους στο σουπερμάρκετ που μετά πρέπει να τακτοποιήσουν τα τρόφιμα στα ράφια».

«Έχεις δίκιο, είχα ξεχάσει τα ράφια», κάνει ο Ομάρ.

«Κι ας μην ξεχνάμε πως μετά πρέπει κάποιος να τα μαγειρέψει...».

«Ε, ναι».

ΜΕ ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ, ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΕΒΟΜΑΣΤΕ
ΟΛΗ ΑΥΤΗ ΤΗ ΣΚΛΗΡΗ ΔΟΥΛΕΙΑ,
ΤΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ ΠΟΥ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ,
ΤΑ ΧΩΡΑΦΙΑ ΠΟΥ ΚΑΛΛΙΕΡΓΟΥΝ,
ΤΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΑ, ΤΙΣ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΕΣ...

ΝΑΙ, ΑΡΑ ΠΡΕΠΕΙ
ΝΑ ΕΙΜΑΣΤΕ
ΔΥΝΑΤΟΙ ΚΑΙ ΝΑ
ΚΑΝΟΥΜΕ ΚΙ ΕΜΕΙΣ
ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ ΜΑΣ!

Ο Θοδωρής και ο Ομάρ κοιτάζουν ο ένας τον άλλο. «Εντάξει, καλή όρεξη!», και πέφτουν λαίμαργα στα μακαρόνια.

3. Η (όχι και τόσο...) ιδιοφυής ιδέα!

Επιτέλους, έφτασε το **Σάββατο**, ο ήλιος λάμπει ψηλά στον ουρανό.

Και δεν έχει σχολείο!

Στο βάθος της οδού Νομισματοκοπείου, στον αριθμό 7, όλα τα παράθυρα είναι ανοιχτά. Αλλά ο κοινόχρηστος κήπος είναι άδειος. Πού πήγαν οι φίλοι μας;

Ντριν ντριν, χτυπά το κουδούνι.

Ακούγονται τα βήματα της μαμάς και η πόρτα ανοίγει.

«Καλημέρα, κυρία! Είναι ο Θοδωρής σπίτι;», λέει η Νίνα.

«Τον περιμέναμε κάτω στον κήπο, αλλά δεν φάνηκε», λέει η Στέλλα.

«Ο Θοδωρής είναι στο δωμάτιό του», λέει η μαμά του.

«Σήμερα το πρωί, ενώ έπλενε τα δόντια του, φώναξε κάτι περίεργο. Νομίζω κάτι σαν: “Το βρήκα! Να η **ιδιοφυής ιδέα!**” και μετά συνέχισε να σκέφτεται».

«Μια ιδιοφυής ιδέα; Να σκέφτεται;», τα παιδιά μπαίνουν στο δωμάτιό του.

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΟ ΜΕ ΤΗΝ
ΙΔΙΟΦΥΗ ΙΔΕΑ;

ΦΙΛΟΙ ΜΟΥ,
ΣΑΣ ΠΑΡΑΚΑΛΩ,
ΚΛΕΙΣΤΕ ΤΗΝ ΠΟΡΤΑ!

ΓΑΒ!

Τα παιδιά κάθονται τώρα όλα οκλαδόν στο χαλί, μοιάζουν σαν φυλή Ινδιάνων που συγκεντρώθηκε στην καλύβα του αρχηγού.

Ο Θοδωρής είναι σοβαρός. «Δεν θα το πιστέψετε, αλλά μάλλον κατάλαβα τι πρέπει να κάνω για να έχουμε πάντα τα χρήματα που χρειαζόμαστε ώστε να αγοράζουμε γλυκά και παιχνίδια...».

«Αλήθεια;», οι φίλοι του τον κοιτάζουν με ανοιχτό το στόμα.

Ο Θοδωρής αναστενάζει και μετά χαμογελά. «Πρέπει να κατασκευάσουμε ένα αυτόματο μηχάνημα ανάληψης, ένα **ΑΤΜ**».

«Ένα ΑΤΜ;», λέει η Νίνα. «Μα δεν είναι δυνατόν να κατασκευάσουμε ένα ΑΤΜ».

«Ένα ΑΤΜ;», λέει η Στέλλα. «Αφού δεν ξέρουμε καν πώς λειτουργεί».

«Αυτό δεν είναι αλήθεια! Εγώ ξέρω πώς λειτουργεί, έχω πάει με τους γονείς μου στο ΑΤΜ τουλάχιστον εκατό φορές! Ή μάλλον όχι, χίλιες φορές», παρεμβαίνει ο Ομάρ. «Είναι εύκολο, απλώς πας εκεί, βάζεις την **κάρτα** σου στη σωστή σχισμή, μετά επιλέγεις το **ποσό** που χρειάζεσαι, πατάς κάποια πλήκτρα με αριθμούς κι έτσι **παίρνεις λεφτά**...».

Οι δύο αδελφές τον κοιτούν με γουρλωμένα μάτια. «Και γιατί παίρνεις λεφτά;».

«Εύκολο, παίρνεις λεφτά επειδή, πολύ απλά, σου τα δίνει το μηχάνημα...», μουρμουρίζει ο Ομάρ. «Εντάξει, γιατί όμως σου τα δίνει; Πράγματι, είναι λίγο περίεργο ένα μηχάνημα να σου δίνει λεφτά... χμμ, καλά, δεν ξέρω πώς το κάνει!».

«Το σκέφτομαι από το πρωί», λέει ο Θοδωρής, ξύνοντας το κεφάλι του. «Πώς γίνεται κάποιος να βάζει μια κάρτα σε ένα μηχάνημα, που μοιάζει με αυτό που δίνει αναψυκτικά, και σε αντάλλαγμα να παίρνει όλα τα χρήματα που θέλει;»

«Ίσως δεν παίρνει τελικά όλα τα χρήματα που θέλει», αρχίζει η Στέλλα...

«... και, στο κάτω κάτω, γιατί δεν ρώτησες τη **μαμά** σου ή τον **μπαμπά** σου;», τελειώνει τη φράση της η Νίνα.

«Να σας πω, ντράπηκα λίγο, και μετά σκέφτηκα πως θα τα κατάφερνα να το καταλάβω μόνος μου», αναστενάζει ο Θοδωρής. «Πόσο παράξενο όμως, όλοι γνωρίζουν για το ΑΤΜ αλλά κανείς δεν ξέρει πώς λειτουργεί πραγματικά».

«Και τα μυστήρια δεν τελειώνουν εδώ! Αν έχετε προσέξει, οι γονείς μας χρησιμοποιούν την ίδια κάρτα για να πληρώσουν για πράγματα **στα μαγαζιά**, στο ταμείο... χωρίς χρήματα!», λέει ο Ομάρ, ανοίγοντας τα χέρια του. «Θέλω να πω, διαλέγεις κάτι που σου αρέσει, δίνεις την κάρτα, πληκτρολογείς μερικούς αριθμούς και... έτοιμος. Απίστευτο! Ίσως, αντί να κατασκευάσουμε ένα ΑΤΜ, θα έπρεπε να κατασκευάσουμε αυτή την κάρτα, για να μπορούμε να πηγαίνουμε στα μαγαζιά και να αγοράζουμε ό,τι θέλουμε χωρίς να χρησιμοποιούμε λεφτά».

Όλα τα παιδιά αναστενάζουν προβληματισμένα, κοιτώντας το ταβάνι. Όταν στην πόρτα εμφανίζεται η μαμά...

ΣΚΕΦΤΗΚΑ ΚΙ ΕΓΩ ΚΑΤΙ...
ΟΤΙ ΜΑΛΛΟΝ ΘΑ ΣΚΕΦΤΕΙΤΕ
ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΜΕ ΓΕΜΑΤΟ ΣΤΟΜΑΧΙ!

ΖΗΤΩ!

ΓΑΒ!

Τα παιδιά αρπάζουν τις λιχουδιές.

«Με συγχωρείτε, κυρία, ο Θοδωρής θέλει να σας ρωτήσει κάτι», λέει η Νίνα.

Ο Θοδωρής κοιτάζει γύρω του, με τη μισή λιχουδιά στο στόμα.

«Εγώ; Εεε, ναι, ίσως...».

«Και ο Ομάρ θέλει να σας ρωτήσει το ίδιο πράγμα», λέει η Στέλλα.

«Ορίστε;», λέει ο Ομάρ. «Εγώ; Μπα, όχι...».

Η Νίνα και η Στέλλα μαζί: «Κι εμείς θέλουμε να σας ρωτήσουμε το ίδιο πράγμα. Βασικά, θα θέλαμε να μάθουμε **πώς λειτουργεί η κάρτα που χρησιμοποιούμε στα ΑΤΜ**. Είναι αλήθεια ότι με αυτήν μπορείς να αγοράσεις ό,τι θέλεις;».

Η μαμά χαμογελά. «Λοιπόν, είναι μια πολύ χρήσιμη κάρτα, αλλά όχι μέχρι αυτό το σημείο!», λέει. «Η κάρτα που βλέπετε είναι προσωπική. Και λειτουργεί επειδή είναι συνδεδεμένη με τον **λογαριασμό μου**, τον οποίο τηρώ στην τράπεζα».

«Με ποιον λογαριασμό;».

«Με τον λογαριασμό πληρωμών», απαντά η μαμά. «Είναι σαν ένας μεγάλος κουμπαράς όπου βάζεις τα χρήματά σου. Μόνο που, αντί να τα κρατάς στο σπίτι, τα εμπιστεύεσαι στην **τράπεζα** που είναι ασφαλέστερη. Και η κάρτα χρησιμεύει για να χρησιμοποιείς τα χρήματα που έχεις στον λογαριασμό, να κάνεις **αναλήψεις** στο ταμείο της τράπεζας ή στο ΑΤΜ και να **πληρώνεις** απευθείας στα καταστήματα. Είναι πιο άνετη στη μεταφορά, πιο ασφαλής και, επίσης, αν χρειάζεσαι κάτι, μπορείς να το πληρώσεις ακόμη κι αν δεν έχεις χρήματα μαζί».

Ο Ομάρ το σκέφτεται λίγο. «Χμμ, αυτό με την κάρτα δεν είναι καθόλου άσχημο», λέει. «Όμως δεν μου φαίνεται και τόσο ασφαλής. Δηλαδή, αν τη χάσω και κάποιος τη χρησιμοποιήσει αντί για μένα;».

«Για να τη χρησιμοποιήσει, πρέπει να γνωρίζει το **PIN [πιν]**», λέει η μαμά. «Το PIN είναι ένας **μυστικός κωδικός**, μια ακολουθία αριθμών που πρέπει να γνωρίζεις, διαφορετικά η κάρτα δεν λειτουργεί».

«Α, πάλι καλά!».

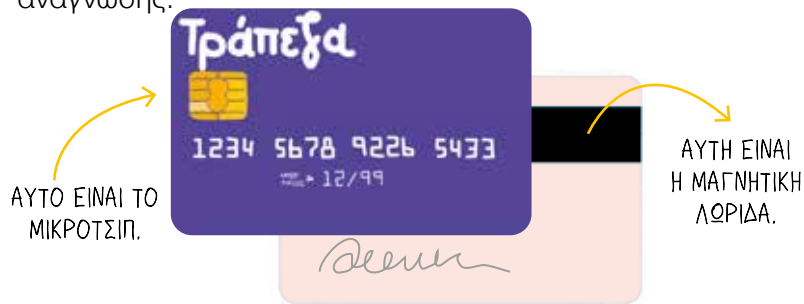

«Έμαθες όμως κάτι: ότι δεν υπάρχουν μαγικές κάρτες που χαρίζουν λεφτά...», λέει η Νίνα.

«...και ότι πριν κλειστείς στο δωμάτιό σου μόνος σου κι αρχίσεις να σκέφτεσαι, είναι καλύτερα να ζητήσεις **τη συμβουλή** της μαμάς και του μπαμπά σου», λέει η Στέλλα.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΧΡΗΜΑ

Σήμερα ανακάλυψες μια πολύ σημαντική έννοια: ότι μπορείς να ψωνίζεις χωρίς μετρητά, αλλά χρησιμοποιώντας **ηλεκτρονικά μέσα**. Όπως διάβασες στην ιστορία, όλοι μας κάθε μέρα βλέπουμε να χρησιμοποιούν συνεχώς αυτές τις **πλαστικοποιημένες κάρτες** αντί για χρήματα: όταν η μαμά και ο μπαμπάς είναι στο ταμείο του καταστήματος, για να πληρώσουν, ή όταν πηγαίνουν στο ATM για να κάνουν ανάληψη χρημάτων, δηλαδή να «σηκώσουν» χρήματα από τον λογαριασμό τους. Η κάρτα, για την οποία μίλησαν τα παιδιά στην ιστορία, είναι **χρεωστική** και έχει περίπου το μέγεθος ενός τραπουλόχαρτου. Πάνω στην κάρτα, αν την κοιτάξεις πιο προσεκτικά, δεν θα δεις μόνο σχέδια και γράμματα, αλλά και μια **μαγνητική λωρίδα** – από εκείνες που διαβάζονται «**σαρώνοντάς τις**» – καθώς και ένα **μικροτσίπ**, που χρησιμοποιείται όταν εισάγεται η κάρτα σε ειδική συσκευή ανάγνωσης.

Χάρη σε αυτή την **ειδική ανάγνωση** – που γίνεται με τη μαγνητική λωρίδα ή το μικροτσίπ – η κάρτα **συνδέεται** αμέσως με το δίκτυο... ναι, σωστά, όπως όταν συνδέσαι από το κινητό τηλέφωνο της μαμάς σου για να κατεβάσεις κάποιο διασκεδαστικό παιχνίδι! Μόλις βάλεις το PIN, τελείωσε η ιστορία: μπορείς να τη χρησιμοποιήσεις για να κάνεις πληρωμές ή ανάληψη μετρητών.

Ποια είναι τα **πλεονεκτήματα** της κάρτας;

Πρώτα απ' όλα, μπορείς να αγοράσεις ό,τι χρειάζεσαι, ακόμη κι αν δεν έχεις μετρητά πάνω σου. Επίσης, η κάρτα λειτουργεί μέρα και νύχτα.

Η χρήση μιας κάρτας αντί για μετρητά είναι επιπλέον **πιο ασφαλής**: γιατί ο καθένας μπορεί να πάρει τα μετρητά σου και να τα ξοδέψει, αλλά μόνο όσοι γνωρίζουν το PIN μπορούν να χρησιμοποιήσουν την κάρτα σου.

Το **PIN** είναι αγγλικό ακρωνύμιο και σημαίνει **Personal Identification Number (προσωπικός αριθμός ταυτοποίησης)**.

Είναι μυστικός κωδικός που αποτελείται από **αριθμούς** και πρέπει να τον γνωρίζουμε για να λειτουργήσει η χρεωστική κάρτα, όταν είμαστε στο ATM, όπως κι όταν πρέπει να πληρώσουμε στο ταμείο ενός καταστήματος. Επειδή είναι **μυστικός** όμως, πρέπει πάντα να προσέχουμε πολύ, όταν τον πληκτρολογούμε, ότι δεν μας παρακολουθεί κανείς.

ΣΕ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΤΟΥ ΧΑΜΕΝΟΥ PIN

Το πληκτρολόγιο του ΑΤΜ έχει τρελαθεί και ο Θοδωρής δεν μπορεί να **πληκτρολογήσει** το σωστό PIN! Βοήθησέ τον να βάλει τα πλήκτρα στη θέση τους, σχεδιάζοντας πάνω στην εικόνα τα κομμάτια του παζλ που λείπουν.

ΕΝΑΣ ΕΙΔΙΚΟΣ ΚΟΥΜΠΑΡΑΣ

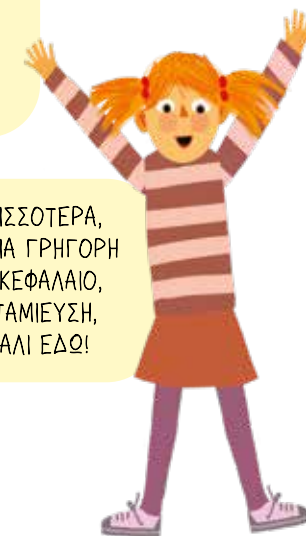
Ιδού λοιπόν το μεγάλο μυστικό της χρεωστικής κάρτας, ο **λογαριασμός πληρωμών**.

Ο λογαριασμός πληρωμών είναι σαν **ένας μεγάλος κουμπάρας** όπου βάζει κάποιος τις οικονομίες του, μόνο που τον κρατά στην τράπεζα. Η χρεωστική κάρτα, χάρη στο δίκτυο, συνδέεται με τον λογαριασμό πληρωμών και χρησιμοποιεί τα χρήματα που είναι στον λογαριασμό.

ΠΡΟΣΟΧΗ: Ο ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΝΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ Η ΧΡΕΩΣΤΙΚΗ ΚΑΡΤΑ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΓΙΑ ΠΟΛΛΑ ΑΛΛΑ, ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ...

...ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ, ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΡΙΞΕΤΕ ΜΙΑ ΓΡΗΓΟΡΗ ΜΑΤΙΑ ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ, ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ, ΑΛΛΑ ΜΕΤΑ ΕΛΑΤΕ ΠΑΛΙ ΕΔΩ!

Όταν, για παράδειγμα, οι γονείς σου χρησιμοποιούν την κάρτα σε ένα κατάστημα, η τράπεζά τους «μιλάει» με την τράπεζα του καταστηματούχου. Μόλις πραγματοποιηθεί η αγορά, τα χρήματα **μεταφέρονται από τον τραπεζικό λογαριασμό τους στον λογαριασμό του καταστηματούχου** και αυτό είναι όλο... χωρίς κανέναν τους να αγγίξει ούτε ένα κέρμα με τα χέρια του!

Για να παρακολουθήσει κάποιος τα χρήματα που μπαينوβαίνουν στον λογαριασμό του, μπορεί να ελέγξει **την κατάσταση λογαριασμού**, μια λίστα με όλα τα έσοδα και τις πληρωμές που έχουν γίνει το τελευταίο χρονικό διάστημα (μοιάζει λιγάκι με τον προϋπολογισμό που είδαμε στο πρώτο κεφάλαιο, με τα έσοδα και τα έξοδα).

Όμως ένας λογαριασμός πληρωμών χρησιμεύει και σε πολλά άλλα πράγματα.

Για παράδειγμα, οι ενήλικες τον χρησιμοποιούν για **την πληρωμή λογαριασμών**, χωρίς να χρειάζεται πλέον να περιμένουν σε ουρές. Επίσης, στον λογαριασμό αυτό κατατίθενται τα χρήματα του μισθού: σε αυτή την περίπτωση λέμε ότι τα χρήματα **πιστώνονται** στον λογαριασμό. Και μετά, φυσικά, μπορούν να κάνουν ανάληψη ενός ποσού με μια **κάρτα ανάληψης μετρητών**, χρεώνοντας τον λογαριασμό τους.

Όμως για να διατηρεί κάποιος έναν λογαριασμό πληρωμών, υπάρχουν και **έξοδα**: αυτό σημαίνει ότι πρέπει να δίνει χρήματα στην τράπεζα για να μπορεί να τηρεί τον λογαριασμό.

Πρόκειται για έξοδα διαφόρων ειδών. Κάποια είναι **μεταβλητά**, δηλαδή μπορεί να αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου, και αφορούν τον αριθμό των συναλλαγών που πραγματοποιεί

κάποιος, χρησιμοποιώντας το λογαριασμό του: όσο περισσότερες συναλλαγές κάνει, τόσο περισσότερα χρήματα θα πρέπει να πληρώσει στην τράπεζα. Άλλα έξοδα, αντίθετα, είναι **πάγια**, δηλαδή πάντα τα ίδια κάθε μήνα.

ΜΙΑ ΣΟΥΠΕΡ ΚΑΡΤΑ!

Τώρα που έμαθες τι είναι η **χρεωστική κάρτα** και πώς χρησιμοποιείται, γιατί δεν φτιάχνεις μια δική σου; Θα χρειαστείς χρωματιστό χαρτόνι, ψαλίδι, κόλλα, μαρκαδόρους και... όρεξη! Ιδού οι απλοί κανόνες που πρέπει να ακολουθήσεις:

1. Κόψε ένα **ορθογώνιο από το χαρτόνι**, περίπου 10 επί 6 εκατοστά αυτή θα είναι η κάρτα σου (είναι λίγο μεγαλύτερη από μια «πραγματική» κάρτα, αλλά έτσι θα έχεις περισσότερο χώρο για να ζωγραφίσεις).
2. Κόψε μια **χρωματιστή λωρίδα** πλάτους 1 εκατοστού και μήκους 10 εκατοστών και κόλλησέ τη σε μια μακριά πλευρά της κάρτας: αυτή θα είναι η μαγνητική λωρίδα.
3. Μπορείς να ζωγραφίσεις το **μικροτσίπ** ή, πάλι, να κόψεις ένα μικρό τετράγωνο από το χαρτόνι και να το κολλήσεις πάνω στην κάρτα.
4. Προσοχή: αν έχεις **αμφιβολίες** για το πού να τοποθετήσεις τη χρωματιστή λωρίδα και το μικροτσίπ, ζήτησε βοήθεια από τη μαμά και τον μπαμπά ή πήγαινε πίσω και κοίταξε ξανά το σχέδιο της κάρτας.
5. Τώρα πρέπει να γράψεις το **όνομα της τράπεζάς σου**: μπορείς να βάλεις την **τράπεζα** όπου τηρούν λογαριασμό οι γονείς σου ή να επινοήσεις μια δική σου!
6. Και τι γίνεται με τον υπόλοιπο χώρο; Άσε τη φαντασία σου να δημιουργήσει και χρησιμοποίησε διαφορετικά σχέδια και χρώματα.

Για να μάθεις περισσότερα. Όπως ήδη γνωρίζεις, μια κάρτα ανάληψης λειτουργεί επειδή είναι συνδεδεμένη με έναν λογαριασμό που περιέχει χρήματα και τηρείται στην τράπεζα. Μίλησε με τους γονείς σου και δείξε τους τη σουπερ κάρτα σου. Μετά, αν έχεις όρεξη, **σχεδίασε σε**

ένα φύλλο χαρτί τι συμβαίνει όταν κάνεις μια αγορά με την κάρτα. Μπορεί αυτό να σε βοηθήσει να καταλάβεις καλύτερα τη διαδικασία: δύο τράπεζες με χρήματα, ένα μαγαζί και μετά... για τα υπόλοιπα φροντίζεις μόνος/η σου!

ΕΙΝΑΙ ΕΝΤΑΞΕΙ ΑΝ ΠΛΗΡΩΣΩ ΜΕ ΠΡΟΠΛΗΡΩΜΕΝΗ ΚΑΡΤΑ Ή ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΝΑ ΣΑΣ ΔΩΣΩ ΕΠΙΤΑΓΗ; ΙΣΟΣ ΟΜΩΣ ΠΡΟΤΙΜΑΤΕ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟ ΕΜΒΑΣΜΑ Ή ΠΙΣΤΩΤΙΚΗ ΚΑΡΤΑ...

Και τώρα, για ποιο πράγμα μιλάει ο Ομάρ;
Για να μάθεις, απλώς δες στην επόμενη σελίδα...

ΠΟΛΛΟΙ ΤΡΟΠΟΙ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Υπάρχουν πολλοί τρόποι να πληρώσεις για τα έξοδά σου. Ας δούμε ορισμένους από αυτούς!

Μετρητά:

αν αναφερόμασταν στο σινεμά, θα λέγαμε ότι πρόκειται για «κλασική» ταινία! Τα μετρητά είναι τα κέρματα και τα χαρτονομίσματα που έχουμε στο πορτοφόλι μας και αποτελούν μια μέθοδο πληρωμής που χρησιμοποιούμε πολλά χρόνια τώρα για να κάνουμε αγορές.

Χρεωστική κάρτα ή κάρτα ανάληψης: χρησιμοποιείται για αγορές ή για ανάληψη μετρητών από το ΑΤΜ, και είναι συνδεδεμένη με έναν λογαριασμό. Όταν τη χρησιμοποιούμε, τα χρήματα αφαιρούνται αμέσως από αυτό τον λογαριασμό. Επιπλέον, για να εγκριθεί η συναλλαγή, ο κάτοχος της κάρτας πρέπει να πληκτρολογήσει ένα PIN ή να χρησιμοποιήσει βιομετρικά στοιχεία (π.χ. δακτυλικό αποτύπωμα).

Πιστωτική κάρτα: χρησιμοποιείται για αγορές, είναι συνήθως συνδεδεμένη με έναν λογαριασμό και χρειάζεται ένα PIN, όπως η χρεωστική κάρτα, αλλά δεν συνεπάγεται άμεση μεταφορά χρημάτων. Πρακτικά, αγοράζουμε κάτι τώρα και πληρώνουμε τον επόμενο μήνα – η τράπεζα μας δίνει δηλαδή πίστωση για τον τρέχοντα μήνα, εξ ου και το όνομα «πιστωτική».

Προπληρωμένη κάρτα: χρησιμοποιείται για αγορές και λειτουργεί όπως η χρεωστική κάρτα αλλά, αντί να είναι συνδεδεμένη με έναν λογαριασμό, την έχουμε φορτίσει από πριν με χρήματα. Όταν αυτά μηδενιστούν ή όποτε θέλουμε, την ξαναφορτίζουμε με το χρηματικό ποσό που επιθυμούμε.

Επιταγή: είναι ένα αριθμημένο έντυπο που μας δίνει η τράπεζα και συνδέεται με έναν λογαριασμό. Στο χαρτί αυτό αναγράφεται το ποσό που πρέπει να καταβληθεί, ολογράφως και με αριθμούς. Αναγράφονται επίσης η ημερομηνία και το όνομα του δικαιούχου, δηλαδή του ατόμου στο οποίο πρόκειται να δώσουμε το ποσό. Κατόπιν, το υπογράφουμε και ο δικαιούχος μπορεί να εισπράξει τα χρήματα από την τράπεζα. Η χρήση της πλέον όμως είναι εξαιρετικά περιορισμένη.

Τραπεζικό έμβασμα: πρόκειται για εντολή που δίνουμε στην τράπεζά μας να κάνει μεταφορά χρημάτων από τον λογαριασμό μας στον λογαριασμό κάποιου άλλου ατόμου. Σήμερα, έχουμε τη δυνατότητα να ελέγχουμε και να χρησιμοποιούμε άμεσα τον λογαριασμό μας από τον υπολογιστή του σπιτιού μας (internet banking) ή ακόμα και το κινητό μας (mobile banking) και έτσι κάνουμε συναλλαγές χωρίς να πάμε στην τράπεζα.

ΤΕΣΤ: Η ΣΤΙΓΜΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

Ενώ ο Ομάρ προσπαθεί να πληρώσει για το γλυκό του, ας εκμεταλλευτούμε τον χρόνο για να γράψουμε... το μεγάλο τεστ!

ΤΙΠΟΤΑ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ
ΜΕ ΣΤΑΜΑΤΗΣΕΙ ΜΠΡΟΣΤΑ
ΣΕ ΕΝΑ ΓΛΥΚΟ!...

1. Πότε χρησιμοποιείται η χρεωστική κάρτα;

- α. ☐ Πάντα.
- β. ☐ Μόνο το πρωί.
- γ. ☐ Κάθε μέρα εκτός από την Κυριακή, επειδή οι τράπεζες είναι κλειστές.

2. Το PIN μιας κάρτας:

- α. ☐ Δείχνει πόσες φορές μπορείς να τη χρησιμοποιήσεις μέσα σε μια μέρα.
- β. ☐ Είναι ο ήχος που κάνει, όταν πέφτει στο έδαφος.
- γ. ☐ Είναι ο μυστικός κωδικός της για να λειτουργήσει.

3. Πώς γίνεται η ανάγνωση μιας κάρτας;

- α. ☐ Μόνο με τη μαγνητική λωρίδα.
- β. ☐ Με τη μαγνητική λωρίδα ή/και με το μικροτσιπ.
- γ. ☐ Αρκεί μια συνθηματική λέξη και λειτουργεί.

4. Μια κάρτα ανάληψης μετρητών, για να λειτουργήσει, πρέπει να είναι συνδεδεμένη με...

- α. ☐ Έναν λογαριασμό.
- β. ☐ Μια τράπεζα.
- γ. ☐ Τίποτα.

ΕΤΟΙΜΟΙ ΓΙΑ ΑΛΛΕΣ ΤΕΣΣΕΡΙΣ
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ;
ΩΡΑΙΑ, ΕΧΩ ΧΡΟΝΟ ΝΑ ΦΑΩ
ΑΛΛΟ ΕΝΑ ΓΛΥΚΟ...

5. Τι είναι τα μετρητά;

- α. Τα κέρματα που μπορούμε να μετρήσουμε.
- β. Χαρτονομίσματα των 50 και 100 ευρώ.
- γ. Όλα τα χαρτονομίσματα και κέρματα.

6. Τι δεν πρέπει ποτέ να λείπει από μια επιταγή;

- α. Η ημερομηνία γέννησης του ατόμου που εκδίδει την επιταγή.
- β. Η πόλη στην οποία ζει αυτός που λαμβάνει την επιταγή.
- γ. Η υπογραφή, η ημερομηνία, το όνομα του ατόμου στο οποίο δίνονται τα χρήματα και το ποσό.

7. Γιατί μερικές κάρτες ονομάζονται προπληρωμένες;

- α. Επειδή μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο από ένα άτομο.
- β. Επειδή περιέχουν μόνο τα χρήματα με τα οποία φορτίστηκε η κάρτα νωρίτερα.
- γ. Επειδή δεν μπορούν να περιέχουν ποσά υψηλότερα από 100 ευρώ.

8. Ποια είναι τα μεταβλητά έξοδα ενός λογαριασμού πληρωμών;

- α. Αυτά που δεν αλλάζουν ποτέ.
- β. Αυτά που αλλάζουν ανάλογα με τον αριθμό των συναλλαγών.
- γ. Αυτά που αλλάζουν μόνο αν αλλάξει ο καιρός.

ΩΡΑΙΑ, ΤΟ ΚΟΛΑΤΣΙΟ ΚΑΙ
ΤΟ ΤΕΣΤ ΤΕΛΕΙΩΣΑΝ,
ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ
ΣΥΝΕΧΙΣΟΥΜΕ ΤΗΝ
ΙΣΤΟΡΙΑ ΜΑΣ....

Λογισμός: 1Α, 2Γ, 3Β, 4Α, 5Γ, 6Γ, 7Β, 8Β.

Ο Αττίλας στέκεται στο χαλί.

Μπροστά του είναι ο Θοδωρής, με ένα **στιλό** στο χέρι και ένα χαρτί μπροστά του.

«Λοιπόν, πες μου αν λειτουργεί», λέει ο Θοδωρής και καθαρίζει τον λαιμό του.

«Αγαπημένε μεγάλε ξάδερφε...».

«Γαβ!», τον διακόπτει ο σκύλος.

Ο Θοδωρής αναστενάζει. «Ναι, ξέρω ότι δεν συμπαθείς πολύ τον ξάδερφό μου, ειδικά όταν σε τραβάει από την ουρά, αλλά το σκέφτηκα αρκετά και νομίζω ότι είναι καλύτερο να του γράψω. Συνήθως, τα μεγαλύτερα ξαδέρφια ξέρουν λίγο απ' όλα. Ξέρεις τι λένε πάντα οι συμμαθητές μου στο σχολείο: "ο ξάδερφός μου γνωρίζει όλους τους παίκτες των ποδοσφαιρικών ομάδων, ο ξάδερφός μου ήταν στην τηλεόραση", ο ξάδερφός μου από εδώ, ο ξάδερφός μου από εκεί... Ο δικός μου δεν είναι σπουδαίος, το ξέρω, αλλά εξακολουθώ να έχω αμφιβολίες σχετικά με την **κάρτα που ονομάζεται κάρτα ανάληψης**, πώς να την τοποθετήσω, αν λήγει... ίσως εκείνος μπορεί να με βοηθήσει».

«Γαβ!», λέει ο Αττίλας.

Ο Θοδωρής καθαρίζει ξανά τον λαιμό του. «Αγαπημένε μεγάλε ξάδερφε, είμαι ο Θοδωρής. Θα αναρωτιέσαι τώρα τι θέλω από σένα και γιατί σου γράφω. Σου γράφω γιατί έχω κάποιες ερωτήσεις να σου κάνω σχετικά με την κάρτα, αυτή που χρησιμοποιείς για να πληρώνεις. Και μετά, επειδή σε είδα μια φορά να χρησιμοποιείς την κάρτα σου για να **αγοράσεις μερικά πράγματα στο διαδίκτυο**. Αν δεν κάνω λάθος, αγόρασες μια πράσινη πιτζάμα με κεφάλι δεινόσαυρου».

Ο Θοδωρής και ο Αττίλας κοιτάζουν ο ένας τον άλλο, κανείς τους όμως

δεν λέει τίποτα. «Νομίζεις ότι είναι καλύτερα να αφαιρέσω το μέρος με τις πράσινες πιτζάμες;».

«Γαβ!», λέει ο Αττίλας.

Και ο Θοδωρής το σβήνει.

«Δεν είναι η πρώτη φορά που σου γράφω. Μια φορά σε είχα ρωτήσει αν μπορούσες να με βοηθήσεις να μάθω να παίζω κιθάρα, αλλά δεν με βοήθησες...».

»Και μια άλλη φορά σε ρώτησα αν μπορούσες να με προπονήσεις στο ποδόσφαιρο, επειδή δεν είμαι καθόλου καλός στα αθλήματα, αλλά δεν με βοήθησες...».

»Και τώρα πραγματικά αναρωτιέμαι: γιατί σου γράφω;».

Ο Θοδωρής τσαλακώνει το χαρτί και το κάνει μια μπαλίτσα.

«Έχουν δίκιο η Στέλλα και η Νίνα: για αυτά τα πράγματα το καλύτερο είναι να ρωτάμε πάντα **τη μαμά** και **τον μπαμπά**».

Ο Αττίλας κοιτάζει τη χάρτινη μπαλίτσα και αρχίζει να κουνάει την ουρά του.

«Είναι δυνατόν να σκέφτεσαι το παιχνίδι μια στιγμή όπως αυτή;».

«Γαβ!», απαντάει ο Αττίλας.

«Εντάξει, κέρδισες!», λέει ο Θοδωρής και του πετάει την μπαλίτσα.

4. Το παράξενο κάτι που λέγεται αποταμίευση

Έπεσε η νύχτα στην πόλη.

Στο κτήριο στο βάθος της οδού Νομισματοκοπείου, στον αριθμό 7, ανάβουν τα πρώτα φώτα.

Ξαφνικά, η **πόρτα** του δεύτερου ορόφου ανοίγει με ένα ελαφρύ τρίξιμο.

Ακούγονται γρήγορα **βήματα** από τον επάνω όροφο, ανάβει το φως του κλιμακοστασίου και στο κεφαλόσκαλο εμφανίζεται **ο Ομάρ**.

«Αχ!», φωνάζουν η Νίνα και η Στέλλα.

«Συγγνώμη που άργησα! Διάβαζα τις περιπέτειες του Κουνγκ Φου Πάντα, δεν μπορούσα να σταματήσω», λέει ο Ομάρ, κρατώντας στα χέρια του μια χάρτινη σακούλα. «Αυτά τα έφτιαξε η μαμά, φρεσκοψημένα **κεκάκια**».

Όλοι αρχίζουν να τρώνε.

ΖΗΤΩ!

«Εεε, ο Θοδωρής...», αρχίζει να λέει η Νίνα...

«...είναι, όπως πάντα, αργοπορημένος», τελειώνει τη φράση η Στέλλα.

Εκείνη τη στιγμή, ακούγονται βήματα από τον κάτω όροφο και έπειτα ένα ουρλιαχτό.

«Οουουου», αναφωνεί ο **Θοδωρής**, καθώς πηδάει το τελευταίο σκαλοπάτι.

«Γαβ», ακολουθεί το παράδειγμά του ο μικρός **Αττίλας**.

«Είναι δυνατόν να κουβαλάς πάντα μαζί σου αυτό τον σκύλο;», διαμαρτύρεται ο Ομάρ, δίνοντας και στους δυο από ένα μικρό κέικ.

«Και είναι δυνατόν, όταν λες κάτι...», αρχίζει η Στέλλα...

«...ο Αττίλας να σε **σιγοντάρει** πάντα; Έλεος!», τελειώνει τη φράση η Νίνα.

«Ακούστε καλά, είναι πλέον επίσημο: σε λίγες εβδομάδες θα βγει στους κινηματογράφους η ταινία **Ο τίγρης, ο μάγος και το κομοδίνο**», λέει ο Ομάρ. «Χρειαζόμαστε 8 ευρώ για τα εισιτήρια, 15 για το καπέλο του μάγου, 10 για τον μανδύα, 12 για το αστραφτερό μαγικό ραβδί και 5 για μια συσκευασία ποπ κορν magnum, σύνολο...».

«Πενήντα ευρώ...», αρχίζει η Στέλλα...

«...ο καθένας μας», τελειώνει τη φράση η Νίνα.

Ο Θοδωρής ανοίγει το **πορτοφόλι** του: έχει μόνο 2 ευρώ και μια χρησιμοποιημένη τσίχλα.

«Ουφ», αναφωνεί περίλυπος.

«Γαβ», ακολουθεί το παράδειγμά του ο μικρός Αττίλας.

«Αντιθέτως, δεν θα μας λείψει τίποτε!», αναφωνεί ο Ομάρ.

«Το **χαρτζιλίκι** μας από μόνο του δεν είναι αρκετό, είναι αλήθεια, αλλά μου ήρθε μια σπουδαία ιδέα: να **αποταμιεύσουμε χρήματα**».

«Να αποταμιεύσουμε;».

«Έτσι λέγεται! Όταν οι γονείς σας σάς δίνουν χαρτζιλίκι, δεν θα το ξοδεύετε όλο, αλλά θα **βάζετε στην άκρη ό,τι μπορείτε**. Και, ως διά μαγείας, από τη μια εβδομάδα στην άλλη, θα μαζέψουμε το ποσό που χρειαζόμαστε».

«**Αυτή είναι πράγματι ιδιοφυής ιδέα!**», αναφωνούν η Νίνα και η Στέλλα.

«Ε ναι, είναι», ο Ομάρ κοκκινίζει σαν **ντομάτα**. «Ξέρετε, μου έρχονται αυτές οι ιδέες αυθόρμητα, χωρίς καν να τις σκεφτώ».

«Στην πραγματικότητα η **μαμά σου** σου έδωσε την ιδέα», αναφωνεί ο Θοδωρής, μασουλώντας το κέικ του. «Σας άκουσα σήμερα το απόγευμα, κάτω στον διάδρομο της πολυκατοικίας».

«Γαβ!», επιβεβαιώνει ο Αττίλας. Και, αν δεν ήταν σκύλος, θα παίρναμε όρκο πως ένα χαμόγελο εμφανίστηκε στη μουσούδα του.

Ο Ομάρ τώρα κοκκινίζει σαν **παντζάρι!**

ΝΑΙ, ΙΣΧΥΕΙ, Η ΜΑΜΑ ΜΟΥ ΕΙΠΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ...
ΟΜΩΣ ΕΙΧΑ ΚΙ ΑΛΛΗ ΙΔΕΑ. ΕΙΠΑ ΣΤΗ ΜΑΜΑ ΟΤΙ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΑΥΤΕΣ
ΤΙΣ ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ ΔΕΝ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΜΟΥ ΔΙΝΕΙ ΧΑΡΤΖΙΛΙΚΙ!

ΤΙ ΠΡΑΓΜΑ;
ΚΑΙ ΤΙ ΕΙΔΟΥΣ
ΙΔΕΑ ΕΙΝΑΙ
ΑΥΤΗ;

ΤΡΕΛΑΘΗΚΕΣ;

«Όχι! Θα φυλάει τα χρήματά μου με ασφάλεια στο πορτοφόλι της», λέει ο Ομάρ. «Σε αντάλλαγμα όμως, όταν βγει η ταινία, εκτός από το να μου δώσει τα χρήματα από όλα τα χαρτζιλίκια μου, θα μου δώσει και **κάτι παραπάνω** για το εισιτήριο. Έτσι θα είναι πιο εύκολο! Καταπληκτικό, έτσι; Ονομάζεται **Βραβείο** αναμονής».

Η Νίνα και η Στέλλα κοιτάζουν η μια την άλλη με βλέμμα αμφιβολίας. «Βραβείο αναμονής;».

Ο Ομάρ είναι πλέον τόσο κόκκινος που, με το στόμα του πασαλειμμένο με λευκή σοκολάτα από το κέικ, μοιάζει ίδιος ο **Άγιος Βασίλης**.

«Έτσι κάνουν και στην τράπεζα. Φυλάνε τα λεφτά σου και μετά, αν δεν τα παίρνεις για κάποιο χρονικό διάστημα, σου δίνουν ένα βραβείο που έχει παράξενο όνομα: τόκος! Εμ, μου το είπε... η μαμά».

Εκείνη τη στιγμή, **ανοίγει διάπλατα η πόρτα**.

ΝΑΙ, ΣΑ ΝΑ ΒΡΩΜΑΝΕ
ΟΙ ΚΑΛΤΣΕΣ ΣΟΥ!

Ο ΣΟΞΟΝ
ΕΑΥΤΟΝ
ΣΩΘΗΤΩ!

ΑΓΑΠΕΣ ΜΟΥ,
ΕΛΑΤΕ ΝΑ ΔΟΚΙΜΑΣΕΤΕ ΤΗ
ΣΟΥΠΑ ΜΟΥ! ΕΧΕΙ ΛΑΧΑΝΟ,
ΣΚΟΡΔΟ, ΚΡΕΜΜΥΔΙ ΚΑΙ
ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΜΟΥ ΥΛΙΚΟ...

Η μυρωδιά της περίφημης σούπας της **κυρίας Νικήτα** πλημμυρίζει το κλιμακοστάσιο. Μόλις όμως που προλαβαίνει να καθαρίσει τα γυαλιά της γιατί, με το που σηκώνει το κεφάλι της, έχουν **εξαφανιστεί** όλοι.

«Ε, παιδάκια», μουρμουρίζει, καθώς τα φώτα της σκάλας σβήνουν, αφήνοντάς τη μες στο σκοτάδι. «Χμ, μάλλον δεν πεινάτε».

Η ΔΙΠΛΗ ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗΣ

Σήμερα ανακαλύψαμε τι είναι η **αποταμίευση**: Είναι τα χρήματα που επιλέγουμε να μην ξοδέψουμε αμέσως, αλλά να βάλουμε στην άκρη για να τα χρησιμοποιήσουμε στο **μέλλον**.

Για να αρχίσεις να αποταμιεύεις, αρκεί επομένως να μην ξοδεύεις όλο το **χαρτζιλίκι** σου!

ΤΟ ΑΠΟΦΑΣΙΣΑ: ΑΠΟ ΣΗΜΕΡΑ
ΞΕΚΙΝΩ ΝΑ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΩ!

ΚΑΙ ΟΙ ΛΙΧΟΥΔΙΕΣ
ΜΟΥ;

Η αποταμίευση είναι τόσο σημαντική, γιατί έχει **διπλή αξία**, δηλαδή χρησιμεύει διπλά.

Πρώτον, χρησιμεύει στην **εκπλήρωση μιας επιθυμίας**, γιατί μόνο με την αποταμίευση ο Ομάρ και οι υπόλοιποι θα είναι σε θέση να έχουν το ποσό που χρειάζονται ώστε να αγοράσουν κάτι μεγάλης αξίας που θέλουν.

Δεύτερον, χρησιμεύει και για την αντιμετώπιση **απροσδόκητων δαπανών**, για μια έκτακτη ανάγκη.

ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΤΙ
ΚΑΝΟΥΜΕ;

ΕΠΕΙΔΗ ΕΧΩ
ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΙ ΛΙΓΑ
ΧΡΗΜΑΤΑ, ΘΑ ΤΑ
ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΩ ΓΙΑ
ΝΑ ΑΛΛΑΞΩ ΛΑΣΤΙΚΟ.

ΚΟΥΜΠΑΡΑΔΕΣ ΓΟΥΡΟΥΝΑΚΙ!

Οι **κουμπάρες** υπάρχουν από τα αρχαία χρόνια, αλλά μόλις το 1700 μ.Χ. πήραν τη μορφή που έχει ένα **γουρουνάκι**.

Γιατί; Πρώτον, επειδή τα γουρούνια ήταν εξαιρετικά «πολύτιμα» για το κρέας τους, και μετά λόγω ενός αστείου λογοπαίγνιου: στα αγγλικά, η λέξη rygg, δηλαδή ροζ πηλός, ηχεί σαν «rig», που σημαίνει «γουρούνι». Έτσι κάποιοι άρχισαν να ψήνουν πηλίνους κουμπάρες-γουρουνάκια.

Ένωσε τις τελίτσες από το **1 έως το 16** και ανακάλυψε τι σχήμα έχει ο κουμπάρας του Θοδωρή.

ΜΙΑ ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΠΟΥ ΜΟΙΡΑΖΕΣΑΙ

Τώρα που ξέρεις τη **δύναμη της αποταμίευσης**, γιατί δεν μιλάς γι' αυτό το θέμα στο σπίτι; Η οικογένειά σου σίγουρα θα μπορέσει να σου δώσει μερικές χρήσιμες συμβουλές και όλοι μαζί θα μπορούσατε να δοκιμάσετε να εκπληρώσετε μία επιθυμία σας...

Ναι, γιατί μερικές φορές μπορούμε να μοιραστούμε την επιθυμία μας με τους άλλους και να γίνει η επιθυμία μας επιθυμία **μιας ολόκληρης οικογένειας**, όπως ένα ωραίο βράδυ στην πιτσαρία ή στον κινηματογράφο με ποπ κορν. Ακούγεται αδύνατον; Καθόλου. Φτάνει να ακολουθήσετε αυτούς τους απλούς κανόνες:

1. **Σκεφτείτε** όλοι μαζί μια μικρή επιθυμία που θέλετε να πραγματοποιήσετε.
2. Μάθετε για το **κόστος** της, δηλαδή πόσα χρήματα θα χρειαστούν και σημειώστε το ποσό σε ένα κομμάτι χαρτί.
3. Αποφασίστε τι μπορείτε να **αποταμιεύσετε** – ο καθένας θα προτείνει τι είναι έτοιμος να στερηθεί – και γράψτε το πλάνο σας στο ίδιο φύλλο όπου έχετε σημειώσει το ποσό.
4. **Κρεμάστε** το φύλλο στην κουζίνα, έτσι ώστε να το έχετε πάντα μπροστά σας.
5. Βάλτε δίπλα έναν **κουμπαρά** – αν δεν έχετε, κι ένα μικρό κουτί κάνει – και εκεί φυλάξτε, σαν να ήταν τράπεζα, τον θησαυρό σας.
6. Όταν, ύστερα από λίγο, έχετε μαζέψει το ποσό που συμφωνήσατε, μπορείτε όλοι μαζί να **πραγματοποιήσετε** τη μικρή ή μεγάλη επιθυμία σας.

ΟΝΕΙΡΑ ΓΛΥΚΑ;

Όπως κάθε βράδυ, ο Ομάρ αποκοιμήθηκε διαβάζοντας ένα **Βιβλίο φαντασίας** αλλά, αντί για δράκους και μονόκερους, ονειρεύεται να βρει στο δάσος έναν μεγάλο **κουμπαρά** γεμάτο λεφτά. Τι μπορεί να κάνει με αυτά τα λεφτά; Να αγοράσει ένα **φορτηγό** με κέικ; Να τα χαρίσει στους **φίλους** του; Να τα βάλει κάτω από το στρώμα; Ή να τα καταθέσει στην τράπεζα ανοίγοντας, για παράδειγμα, έναν **λογαριασμό**;

ΤΟ ΑΝΟΙΓΜΑ ΕΝΟΣ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΥ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΟΤΙ ΖΗΤΑΜΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ ΝΑ ΚΡΑΤΑΕΙ ΤΙΣ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΙΣ ΜΑΣ ΑΣΦΑΛΕΙΣ.

ΧΜΜ, ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΕΧΩ ΦΑΕΙ ΠΑΡΑ ΠΟΛΛΑ ΚΕΙΚ, ΑΛΛΑ ΤΟΝ ΦΑΝΤΑΖΟΜΟΥΝ ΛΙΓΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟ ΤΟΝ ΜΑΓΟ ΤΟΥ ΟΝΕΙΡΟΥ ΜΟΥ...

Για να ανοίξει κάποιος έναν τραπεζικό λογαριασμό, πρέπει να πάει τις **οικονομίες** του, δηλαδή τις αποταμιεύσεις του, **στην τράπεζα**. Μπορεί επίσης να συνδέσει τη μισθοδοσία του με τον τραπεζικό του λογαριασμό, οπότε ο μισθός του να κατατίθεται αυτόματα στην τράπεζα χωρίς να χρειάζεται να κάνει κάτι ο ίδιος.

Από εκείνη τη στιγμή και μετά, μπορεί να καταθέσει κι άλλα χρήματα ή να πάρει από εκείνα που έχει καταθέσει, οπότε χρειάζεται. Και, όπως είδαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο, ο τραπεζικός λογαριασμός χρησιμεύει και για πολλά άλλα πράγματα. Επίσης, όταν κάποιος ανοίγει λογαριασμό στην τράπεζα και γίνεται **πελάτης** της, έχει το δικαίωμα να παίρνει

επιπλέον χρήματα που υπολογίζονται με βάση πόσα χρήματα έχει καταθέσει και πόσο καιρό τα αφήνει χωρίς να τα αγγίζει· αυτά τα επιπλέον χρήματα ονομάζονται **τόκος**.

Είναι πολύ απλό: όσο περισσότερο χρόνο κρατήσει κάποιος τα χρήματα στον λογαριασμό του χωρίς να τα χρησιμοποιήσει, τόσο περισσότερα θα γίνουν!

ΒΡΕΣ ΤΙΣ ΔΙΑΦΟΡΕΣ

Αυτές οι δύο εικόνες μοιάζουν ίδιες· υπάρχουν όμως **πέντε διαφορές**. Βρες τες!

ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΗ

Ναι, υπάρχουν κι άλλα πράγματα πέρα από την αποταμίευση... Υπάρχει π.χ. η **επένδυση**!

Α, ΣΥΓΓΡΩΜΗ,
ΜΑΛΛΟΝ ΕΚΑΝΑ ΛΑΘΟΣ
ΤΗ ΣΕΛΙΔΑ!

Το να επενδύεις τα χρήματά σου σημαίνει ότι προσπαθείς να **τα αυξήσεις**. Πώς μπορείς να το κάνεις αυτό; Υπάρχουν πολλοί τρόποι, ορισμένοι περισσότερο ασφαλείς και ορισμένοι πιο ριψοκίνδυνοι: πρόκειται για τα **επενδυτικά εργαλεία**. Και δεν είναι μαγικό κόλπο.

Ένα από τα επενδυτικά εργαλεία είναι τα **ομόλογα**, ένα **δάνειο ορισμένου χρόνου** που ένα άτομο χορηγεί σε μια επιχείρηση, σε μια τράπεζα ή ακόμη και σε ένα κράτος. Μετά τη λήξη του συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος, όποιος έλαβε τα χρήματα επιστρέφει σε εκείνο το άτομο το ποσό που του δάνεισε, συν **τους τόκους**, δηλαδή επιπλέον χρήματα ως ανταμοιβή για την εμπιστοσύνη του και το χρονικό διάστημα που του τα διέθεσε.

ΑΥΤΟ ΑΚΡΙΒΩΣ ΘΑ ΚΑΝΕΙ Η ΜΑΜΑ ΤΟΥ ΟΜΑΡ:
ΤΟΥ ΚΡΑΤΑ ΤΟ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΧΑΡΤΖΙΛΙΚΙ ΚΑΙ,
ΣΕ ΑΝΤΑΛΛΑΓΜΑ, ΟΤΑΝ ΒΓΕΙ Η ΤΑΙΝΙΑ...

...ΘΑ ΔΩΣΕΙ ΣΤΟΝ ΟΜΑΡ
ΤΟ ΠΟΣΟ ΠΟΥ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΙ
ΣΤΟ ΧΑΡΤΖΙΛΙΚΙ ΟΛΩΝ ΤΩΝ
ΕΒΔΟΜΑΔΩΝ ΣΥΝ ΚΑΤΙ
ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΓΙΑ ΝΑ ΑΓΟΡΑΣΕΙ
ΕΙΣΙΤΗΡΙΟ!

Ένας πιο ριψοκίνδυνος τρόπος επένδυσης είναι οι **μετοχές**. Μια μετοχή είναι ένα μικρό μέρος μιας επιχείρησης – **μερίδιο**, όπως ονομάζεται – που, όταν το αγοράζει κάποιος, σημαίνει ότι αγοράζει ένα μικρό μέρος αυτής της επιχείρησης. Και γίνεται **εταίρος**.

Ποιο είναι όμως το αποτέλεσμα; Αν η επιχείρηση πάει καλά, όσοι έχουν μετοχές της κερδίζουν· αν η επιχείρηση πάει άσχημα, οι μέτοχοι θα χάσουν συνολικά ή εν μέρει τα χρήματα που είχαν επενδύσει.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΜΕΤΟΧΩΝ

Ιδού μια εύκολη άσκηση που μπορείς να κάνεις με την οικογένεια και τους φίλους σου, και είναι χρήσιμη για να καταλάβεις πώς λειτουργούν οι μετοχές.

Θα χρειαστείς φύλλα χαρτιού, ψαλίδι, μολύβια, στιλό, μαρκαδόρους και όρεξη! Ιδού κάποιοι απλοί κανόνες που πρέπει να ακολουθήσεις:

1. Καθένας από τους συμμετέχοντες σκέφτεται μια **επιχείρηση** που θα ήθελε να έχει, όπως ένα εργαστήριο παιχνιδιών, ένα παγωτατζίδικο, μια πιτσαρία, μια μπουτίκ ή ένα φυτώριο... ή οτιδήποτε άλλο!
2. Όλοι γράφουν σε ένα φύλλο χαρτί τι αποφάσισαν να κάνουν, δίνουν μια **επωνυμία** στην εταιρία τους (έναν τίτλο δηλαδή), σχεδιάζουν τα εμπορεύματα ή τα προϊόντα που θα παράγουν και δίνουν μια σύντομη περιγραφή τους.
3. Στη συνέχεια, όλοι κόβουν φύλλα για να σχηματίσουν μικρά ορθογώνια που θα έχουν το μέγεθος ενός χαρτονομίσματος. Αυτά θα χρησιμεύσουν για να δημιουργήσουν **μετοχές** της επιχείρησής τους.
4. Καθένας κατόπιν γράφει στις μετοχές του το όνομα της επιχείρησης, την **αξία** κάθε μετοχής, και βάζει την υπογραφή του.
5. Όταν τελειώσετε όλοι, μπορείτε να μαζευτείτε και να παρουσιάσει ο καθένας σας, με τη σειρά, την ιδέα του.

6. Να μερικές ερωτήσεις που μπορείτε να θέσετε στον εαυτό σας και στους γονείς σας:
Ποιες ήταν οι καλύτερες και πιο πρωτότυπες ιδέες που θα μπορούν να σας φέρουν κέρδη; Ποιες είναι οι ασφαλέστερες επιχειρήσεις και ποιες ενέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο;

Για να μάθεις περισσότερα. Ας μην ξεχνάμε ούτε λεπτό ότι οι ιδέες μας πρέπει να ανταποκρίνονται στην πραγματικότητα. Για παράδειγμα, ένα παγωτατζίδικο αποτελεί ενδιαφέρουσα – και λαχταριστή! – επιχείρηση. Πόσο όμως επιτυχημένη θα ήταν σε μια πόλη στον Βόρειο Πόλο, όπου κάνει πάντα κρύο;

ΤΟ ΚΕΡΔΟΣ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Και **η τράπεζα είναι μια επιχείρηση**. Άρα κι αυτή πρέπει να αποκομίσει κάποιο κέρδος: για παράδειγμα, η τράπεζα αποκομίζει κέρδη από τα **δάνεια** που δίνει στους πελάτες της, οι οποίοι έπειτα από ορισμένο καιρό θα πρέπει να της επιστρέψουν το ποσό που δανείστηκαν, συν κάποιους **τόκους**. Ένας άλλος τρόπος να αποκομίσει κέρδη είναι χάρη στις επενδύσεις που πραγματοποιεί. Όμως, η τράπεζα θα πρέπει και να μας επιστρέψει τα χρήματα που **καταθέσαμε** σε αυτήν, με τους τόκους που τους αναλογούν.

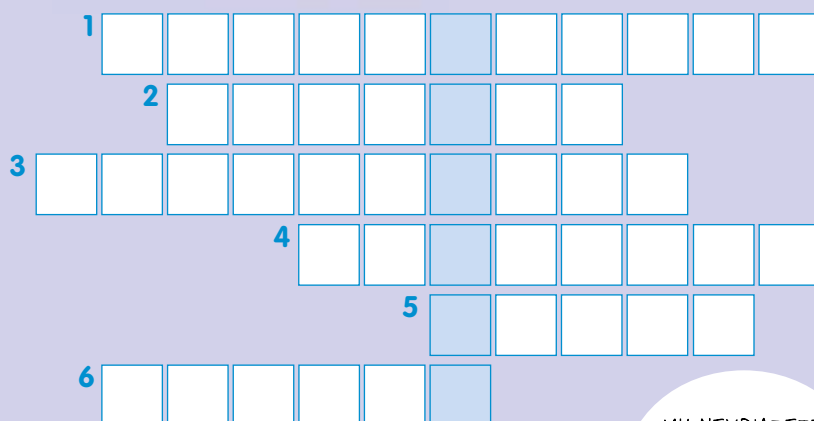
ΘΕΩΡΩ ΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΤΟΚΟΥΣ ΠΟΛΥ
ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ. ΕΣΕΙΣ,
ΤΙ ΛΕΤΕ;

ΛΥΣΕ ΤΟ
ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ ΚΑΙ...

...ΔΕΣ ΤΙ ΧΡΕΙΑΖΕΣΑΙ ΓΙΑ
ΝΑ ΜΑΘΕΙΣ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ!

1. Η τοποθέτηση χρημάτων στον τραπεζικό λογαριασμό μας για επένδυση.
2. Σε αυτήν ανοίγουμε λογαριασμό πληρωμών και της εμπιστευόμαστε τον κουμπαρά μας.
3. Η βασική πηγή εσόδων των παιδιών.
4. Η αξιοποίηση των αποταμιεύσεων με σκοπό την αύξηση των χρημάτων μας, ενίοτε ριψοκίνδυνη.
5. Μας τους πληρώνει η τράπεζα για να τηρούμε σε αυτήν τον λογαριασμό μας.
6. Το νόμισμα της Ελλάδας πριν από το ευρώ.

ΜΗ ΝΕΥΡΙΑΖΕΤΕ
ΜΕ ΤΗ ΛΥΣΗ...
ΤΟ ΛΕΝΕ ΣΥΝΕΧΩΣ
ΚΑΙ Σ' ΕΜΕΝΑ!

ἸΛΕΝΕῖΝ :υον

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΚΙΝΔΥΝΟΙ ΚΑΙ ΚΙΝΔΥΝΟΙ

Όλοι προτιμούν να κρατούν τα χρήματά τους σε **ασφαλές μέρος**: ποιο είναι αυτό όμως; Για κάποιους είναι ο χώρος πίσω από την ντουλάπα της γιαγιάς που ζυγίζει 5 τόνους· για άλλους είναι ο χώρος κάτω από το στρώμα· για κάποιους άλλους ο χώρος πίσω από έναν απαίσιο πίνακα που κρέμεται στον τοίχο, τόσο απαίσιο, που θα κρατούσε τους κλέφτες μακριά.

ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΜΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ. ΛΕΓΕΤΑΙ «Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ
ΠΟΥ ΤΡΩΕΙ ΣΟΥΠΑ», ΣΑΣ ΑΡΕΣΕΙ;

ΕΕΜΜ, ΕΙΣΤΕ ΣΙΓΟΥΡΗ
ΟΤΙ ΤΟΝ ΕΧΕΤΕ
ΚΡΕΜΑΖΕΙ ΑΠΟ ΤΗ
ΣΩΣΤΗ ΠΛΕΥΡΑ;

Η εμπειρία διδάσκει ότι είναι καλύτερο να μη βάζουμε όλα τα χρήματά μας στο ίδιο μέρος, αλλά σε **διαφορετικά**. Κάποια μέρη είναι πιο ασφαλή – όπως ο λογαριασμός στην τράπεζα που, σήμερα, χάρη στους νόμους που προστατεύουν τους τραπεζικούς λογαριασμούς έως ένα ποσό, εγγυάται αποζημίωση ό,τι κι αν συμβεί.

Άλλα μέρη όμως είναι λιγότερο ασφαλή: όπως οι μετοχές μιας επιχείρησης οι οποίες μπορεί να χάσουν την αξία τους. Για αυτό τον λόγο είναι καλό να μοιράζουμε τις επενδύσεις μας σε διάφορες κατηγορίες. Η διαδικασία αυτή ονομάζεται

διαφοροποίηση των επενδύσεων ή **διαφοροποίηση του χαρτοφυλακίου ενός ατόμου** και είναι μια άριστη επιλογή, διότι αν μια επένδυση δεν πάει καλά, δεν θα χάσουμε όλα τα λεφτά μας.

Για παράδειγμα, αν ένας κτηνοτρόφος σου χαρίσει αυγά, είναι καλύτερο να τα βάλεις όλα σε ένα καλάθι – διατρέχοντας τον κίνδυνο, αν πέσει το καλάθι, να πέσουν όλα και να σπάσουν; – ή να τα βάλεις σε δύο ή τρία διαφορετικά καλάθια; Φυσικά, ένα καλάθι μπορεί να πέσει, αλλά τα αυγά που βρίσκονται στα άλλα καλάθια θα σωθούν.

ΤΕΣΤ: Η ΣΤΙΓΜΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

Και τώρα, για να δούμε αν ήσασταν προσεκτικοί, ήρθε η επίφοβη και πολυαναμενόμενη στιγμή της... εξέτασης! Χειροκρότημα, ευχαριστώ.

ΕΕΜΜ, ΜΟΛΙΣ ΤΩΡΑ
ΘΥΜΗΘΗΚΑ ΠΩΣ ΕΧΩ ΜΙΑ
ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ ΔΟΥΛΕΙΑ...

1. Τι σημαίνει αποταμίευση;

- α. ■ Ότι ξοδεύεις αμέσως όλα τα λεφτά σου.
- β. ■ Ότι βάζεις χρήματα στην άκρη για να τα ξοδέψεις στο μέλλον.
- γ. ■ Ότι δανείζεις τα χρήματά σου στον πιο σπάταλο φίλο που έχεις.

2. Η αποταμίευση χρησιμεύει μόνο για να αγοράσεις κάτι πολύ ακριβό;

- α. ■ Ναι, ειδικά αν αυτό το «κάτι» είναι βιντεοπαιχνίδι.
- β. ■ Όχι, στην πραγματικότητα δεν χρησιμεύει σε κάτι.
- γ. ■ Όχι, χρησιμεύει και για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων εξόδων.

3. Τι σημαίνει επένδυση χρημάτων;

- α. ■ Ότι τα βάζεις σε ασφαλές μέρος σε έναν κουμπαρά.
- β. ■ Ότι τα αφήνεις στον δρόμο και περιμένεις να τα πατήσει ένα αυτοκίνητο.
- γ. ■ Ότι τα χρησιμοποιείς για να πάρεις μεγαλύτερη απόδοση.

4. Τι είναι το ομόλογο;

- α. ■ Επενδυτικό μέσο.
- β. ■ Μουσικό όργανο.
- γ. ■ Μέσο βασανιστηρίων.

5. Πού μπορεί να ανοίξει κάποιος λογαριασμό πληρωμών;

- α. ■ Στην τράπεζα.
- β. ■ Στη θάλασσα.
- γ. ■ Στο σχολείο, κάτω από το θρανίο.

6. Τι σημαίνει διαφοροποίηση του προσωπικού χαρτοφυλακίου;

- α. ■ Ότι βάζεις όλα τα χρήματά σου στην τράπεζα.
- β. ■ Ότι επενδύεις τα χρήματά σου με διαφορετικούς τρόπους.
- γ. ■ Ότι βάφεις το πορτοφόλι σου διαφορετικό χρώμα.

ΕΙΣΑΙ ΑΚΟΜΗ ΕΔΩ; ΤΟΤΕ
ΠΡΟΣΠΑΘΗΣ ΝΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΣΕ ΑΥΤΕΣ ΤΙΣ ΔΥΟ
ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ!

**7. Πώς ονομάζονται τα χρήματα που
κερδίζεις όταν κρατάς ένα ποσό στην τράπεζα;**

- α. ☐ Τόκος.
- β. ☐ Δάνειο.
- γ. ☐ Επένδυση.

8. Τι είναι οι μετοχές μιας εταιρίας;

- α. ☐ Τα πράγματα που παράγει.
- β. ☐ Οι άνθρωποι που εργάζονται εκεί.
- γ. ☐ Τα μερίδια ιδιοκτησίας στην εταιρία.

ΜΜΜ, ΟΛΑ ΑΥΤΑ ΕΙΝΑΙ
ΠΟΛΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ...

...ΟΜΩΣ Η ΙΣΤΟΡΙΑ
ΔΕΝ ΤΕΛΕΙΩΝΕΙ ΕΔΩ!

Λύσεις: 1β, 2γ, 3γ, 4α, 5α, 6β, 7α, 8γ

Το κεφαλόσκαλο στον δεύτερο όροφο είναι τυλιγμένο στο σκοτάδι. Ή μάλλον, θα ήταν στο σκοτάδι, αν δεν υπήρχε αυτό το παράξενο **πράσινο φως** δίπλα από τις σκάλες.

«Μμμ, έφυγε;», ρωτά ο Θοδωρής.

«Γαβ», επιβεβαιώνει ο Αττίλας.

«Αν δεν σταματήσεις να βάζεις γυαλιστερά κολάρα στον σκύλο σου...», λέει η Νίνα.

«... θα μας πάρει είδηση και θα αναγκαστούμε να δοκιμάσουμε αυτή τη σούπα που βρωμοκοπάει!», τελειώνει τη φράση η Στέλλα.

«Η κυρία Νικήτα επέστρεψε στο σπίτι, ξεφύγαμε τον κίνδυνο», λέει ο Ομάρ και ανάβει το φως.

«Αποφασίστηκε λοιπόν! Από σήμερα οι γονείς μας θα κάνουν όπως οι **τράπεζες**: θα κρατάνε το χαρτζιλίκι μας και θα μας ανταμείβουν με επιπλέον χρήματα».

ΓΙΑΤΙ ΤΟΤΕ ΔΕΝ
ΕΠΕΝΔΥΟΥΜΕ ΜΕΡΟΣ ΤΩΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΩΝ ΜΑΣ;

Όλοι τον κοιτάζουν με ανοιχτό το στόμα. Και ο Αττίλας.

«Θα μπορούσαμε να φτιάξουμε μια **εφημερίδα** της γειτονιάς και να ζητήσουμε από τους γονείς μας, τους φίλους μας και τους καταστηματάρχες να αγοράσουν **μετοχές** της εφημερίδας, ώστε να γίνουν εταίροι και να μας δώσουν λεφτά».

«Εφημερίδα; Μετοχές; Συγγνώμη, αλλά μου φάνηκε ότι άκουσα τη φωνή της Νικήτα», λέει ο Ομάρ και ανεβαίνει τρέχοντας τις σκάλες.

Και πριν ο Θοδωρής προλάβει να πει κάτι...

«Κι εμείς πρέπει να φύγουμε!», φωνάζουν η Νίνα και η Στέλλα.

Ο Θοδωρής και ο Αττίλας **μένουν μόνοι τους**.

«Λοιπόν, εεε, όπως έλεγα...», αρχίζει ο Θοδωρής.

Και, την ίδια στιγμή: «Αττίλα, Θοδωρή, πλύντε αμέσως τα χέρια σας και τις πατούσες σας», ακούγεται η μητέρα από τον κάτω όροφο. Ο Αττίλας πετάγεται και φεύγει σαν αστραπή.

Ο Θοδωρής μένει μόνος του. «Κι εσύ, προδότη...», μονολογεί και με σκυμμένο το κεφάλι κατεβαίνει τις σκάλες τρέχοντας.

Τώρα τα παιδιά είναι **όλα στο τραπέζι**.

Και το φεγγάρι εμφανίζεται στον ουρανό ακριβώς πάνω από την πολυκατοικία, στο βάθος της οδού Νομισματοκοπείου, αριθμός 7.

5. Ακόμη και τα όνειρα κοστίζουν

Είναι 8 το πρωί.

Από την πόρτα της πολυκατοικίας στο βάθος της οδού Νομισματοκοπείου, αριθμός 7, βγαίνουν βιαστικά **τέσσερα μικρά παιδιά**... κι ένας σκύλος!

«Καλά, πόσο ζυγίζει αυτό το σακίδιο;», παραπονιέται ο Θοδωρής.

«Γαβ», επιβεβαιώνει τη φράση του ο μικρός Αττίλας.

«Έλεος, πάντα καθυστερημένοι είμαστε!», λέει ο Ομάρ.

«Φταίει η Νίνα που, όταν χτυπάει το ξυπνητήρι, δεν σηκώνεται ποτέ από το κρεβάτι», λέει η Στέλλα.

«... φταίει επίσης η Στέλλα, γιατί χρειάζεται τόσο πολλή ώρα για να δέσει τα κορδόνια της!», λέει η Νίνα.

Η μικρή ομάδα προχωρά γρήγορα ανάμεσα στους περαστικούς και τις κολόνες φωτισμού: **προς το σχολείο**.

Όταν όμως φτάνουν στη γωνία του δρόμου, ο Θοδωρής ξαφνικά σταματά.

«Τι...», σαστίζει η Στέλλα και πέφτει πάνω του.

Η Νίνα δεν προλαβαίνει ούτε αυτή να σταματήσει και πέφτει πάνω στην πλάτη της Στέλλας, ενώ ο Ομάρ πέφτει πάνω στην πλάτη της Νίνας και ο Αττίλας πέφτει πάνω στη φτέρνα του Ομάρ. Εν ολίγοις, μια κανονική **καραμπόλα!**

«Τέλεια, μόλις τώρα θυμήθηκα το **όνειρο** που είδα απόψε», λέει ο Θοδωρής.

«Για ποιο πράγμα;», ρωτούν η Νίνα και η Στέλλα, τρίβοντας την κόκκινη μύτη τους.

Και ο Θοδωρής απαντά: «Ήμασταν όλοι εκεί, και ο Αττίλας, και είχαμε οργανώσει μια μεγάλη συναυλία, με μια σκηνή γεμάτη φώτα, τύμπανα, μικρόφωνα...».

«Άντε πάλι με αυτό το όνειρο της συναυλίας», λέει η Νίνα.

«...με δαύτον να παίζει κιθάρα σαν σταρ», συμπληρώνει η Στέλλα.

«Και μετά καταφτάνω εγώ και παίζω κιθάρα σαν σταρ!», συνεχίζει ο Θοδωρής.

«Να το...».

«Είστε φίλοι μου, πρέπει να με βοηθήσετε να οργανώσω αυτή τη συναυλία», λέει ο Θοδωρής. «Χρειαζόμαστε μια σκηνή, μουσικά όργανα και χρωματιστά φώτα. Θα ήθελα επίσης ένα καινούργιο μπλουζάκι!».

«Ναι, εντάξει, πάμε όμως τώρα», λένε η Νίνα και η Στέλλα, σπρώχνοντάς τον προς τα εμπρός. «Έχουμε αργήσει!».

Όμως εκείνη ακριβώς τη στιγμή... «Δεν ξέρεις ότι και τα όνειρα κοστίζουν;», λέει ο Ομάρ.

«Γαβ!», κάνει ο σκύλος.

Με αυτά τα λόγια – και το «γαβ» του Αττίλα – ο Θοδωρής σταματά απότομα, και η Στέλλα και η Νίνα ξαναπέφτουν πάνω του: μια νέα καραμπόλα! «Ε, λοιπόν... έλεος!»

«Τι... τι θες να πεις;», τραυλίζει ο Θοδωρής.

«Ότι για να έχουμε μια σκηνή, μουσικά όργανα και όλα τα υπόλοιπα χρειάζεσαι χρήματα, πολλά χρήματα, και ο μόνος τρόπος για να τα αποκτήσεις, αν δεν τα έχεις αποταμιεύσει, είναι να ζητήσεις **δάνειο**.

»Το κάνουν και οι μεγάλοι: **χρηματοδότηση**, έτσι λέγεται».

«Χρηματο... τι;»

«Χρηματοδότηση! Το ξέρω γιατί η μαμά και ο μπαμπάς εδώ και μέρες μιλούν γι' αυτήν, θέλουν να αγοράσουν μεγαλύτερο αυτοκίνητο».

«Αχ, και δεν το έλεγες από την αρχή!», αναστενάζει με ανακούφιση ο Θοδωρής. «Αν είναι έτσι, τότε θα ζητήσω κι εγώ μια από αυτές τις χρηματο...τέτοιες!»

«Ωραία, τώρα όμως ας πάμε στο σχολείο, γιατί έχουμε ήδη αργήσει».

«Χμμ, δεν είναι τόσο εύκολο όμως», λέει ο Ομάρ, κι άντε κι άλλη... καραμπόλα!

Ακόμη κι ο μικρός Αττίλας πάει και χτυπά τη μύτη του στη γάμπα της Νίνας. «Πάρε αμέσως αυτό το σαλιάρικο σκυλί από το παντελόνι μου!».

«Τι εννοείς ότι δεν είναι τόσο εύκολο;», σαστίζει ο Θοδωρής.

«Τα πράγματα έχουν ως εξής: το να πάρεις μια χρηματοδότηση σημαίνει ότι ζητάς να σου δανείσουν λεφτά, σωστά;», λέει ο Ομάρ. «Κι αν κάποιος σου δανείζει κάτι, εσύ τι πρέπει να κάνεις μετά;».

«Ε, πρέπει να του το **επιστρέψω**».

«Ακριβώς! Και με τη χρηματοδότηση το ίδιο συμβαίνει. Η μόνη διαφορά είναι ότι τα χρήματα μπορούν να επιστραφούν **σε δόσεις**, δηλαδή λίγα κάθε φορά», λέει ο Ομάρ.

«Όμως προσοχή, πριν ζητήσεις χρηματοδότηση, είναι πάντα καλύτερο να προσέξεις δύο πράγματα: Πρώτον, πρέπει να

είσαι βέβαιος ότι μπορείς κάθε μήνα να διαθέσεις από τα χρήματα που έχεις το σωστό ποσό για να πληρώσεις τη δόση, διαφορετικά θα έχεις πρόβλημα».

«Χμμ, όμως αν βάλεις μαζί όλα τα χαρτζιλίκια του μήνα...», αρχίζει η Νίνα.

«...σίγουρα θα έχεις τα χρήματα για να πληρώσεις τη δόση μιας χρηματο...τέτοιας;», κλείνει τη φράση η Στέλλα.

Ο Θοδωρής κατεβάζει το κεφάλι σκεπτικός.

«Το δεύτερο είναι οι **τόκοι!** Ο μπαμπάς λέει επίσης ότι η χρηματοδότηση κοστίζει», συνεχίζει ο Ομάρ, ενώ το κεφάλι του Θοδωρή πέφτει χαμηλώνει. «Εκτός του ότι πρέπει να επιστρέψεις τα χρήματα που σου δάνεισαν, πρέπει να πληρώσεις ακόμα ένα, μικρότερο ποσό. Είναι σαν να λέμε: μου δάνεισες λεφτά και σου επιστρέφω κάτι επιπλέον για την υπομονή σου, επειδή δεν μπορούσες να τα χρησιμοποιήσεις για κάποιο χρονικό διάστημα».

Τώρα ο Θοδωρής σκύβει τόσο το κεφάλι που λίγο λείπει να ακουμπήσει το πεζοδρόμιο.

Ο Αττίλας τον κοιτάζει απευθείας στα μάτια και μετά του γλείφει το μάγουλο.

«Έλα, μην το βάζεις κάτω...».

«...ίσως μπορείς να κάνεις συναυλία χωρίς σκηνή».

«Δεν στενοχωριέμαι για τη συναυλία», λέει ο Θοδωρής. «Μόλις θυμήθηκα ότι δεν έχω μαζί μου **κολατσιό**», και δείχνει τον φούρνο μπροστά τους.

«Έλεος, κουνήσου όμως, αλλιώς θα αργήσουμε στο σχολείο», λένε οι δίδυμες.

«Το θέμα είναι ότι δεν έχω...», ψελλίζει ο Θοδωρής. «Μήπως μπορείτε να μου δανείσετε τίποτε ψιλά για να αγοράσω μια-δυο πίτσες;».

«Α, μας ζητάς λοιπόν χρηματοδότηση!», φωνάζουν η Νίνα και η Στέλλα.

«Εγώ, να πω την αλήθεια, ήθελα μόνο να...».

Τα κορίτσια αρχίζουν αμέσως να μιλούν μεταξύ τους.

«Αν μια πίτσα κοστίζει ένα ευρώ και εκείνος θέλει δύο...».

«... κάθε δόση θα μπορούσε να είναι 20 λεπτά...».

«... και οι τόκοι τουλάχιστον 10 λεπτά...».

Ο Θοδωρής πλησιάζει τον Ομάρ και του λέει: «Χμ, νομίζω είναι καλύτερα να μείνω νηστικός σήμερα».

«Αν θες, θα σου δώσω ένα κομμάτι από το κολατσιό μου, έχω ένα μεγάλο κομμάτι κέικ. Και, μην ανησυχείς, θα είναι δώρο. Όπως η φιλανθρωπία, χωρίς τόκους...».

«Αυτός είναι φίλος!».

ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΚΑΙ ΟΦΕΙΛΕΤΕΣ

Σήμερα ανακαλύψαμε δύο πολύ σημαντικές έννοιες: την έννοια της **πίστωσης** και την έννοια της **χρέωσης**.

Όταν κάποιος μας δανείζει χρήματα, **γινόμαστε οφειλέτες του**: αυτό σημαίνει ότι κατόπιν θα πρέπει να του επιστρέψουμε τα χρήματα που μας δάνεισε.

Αντίθετα, αν είμαστε εμείς που δανείζουμε χρήματα σε κάποιον, **γινόμαστε πιστωτές του**: αυτό σημαίνει ότι κατόπιν θα πρέπει να πάρουμε πίσω το ποσό που του δανείσαμε.

ΟΡΙΣΤΕ ΤΟ ΕΥΡΩ ΓΙΑ ΤΑ ΤΣΙΠΣ,
ΤΩΡΑ ΕΙΜΑΙ Ο ΠΙΣΤΩΤΗΣ ΣΟΥ
ΚΙ ΕΣΥ Η ΟΦΕΙΛΕΤΡΙΑ ΜΟΥ.

ΕΜΜ, ΚΙ ΑΝ
ΑΓΟΡΑΣΟΥΜΕ ΚΑΙ
ΕΝΑΝ ΧΥΜΟ ΦΡΟΥΤΩΝ,
ΤΙ ΘΑ ΓΙΝΕΙ;

Κι αν το ποσό που χρειαζόμαστε είναι πολύ μεγάλο;

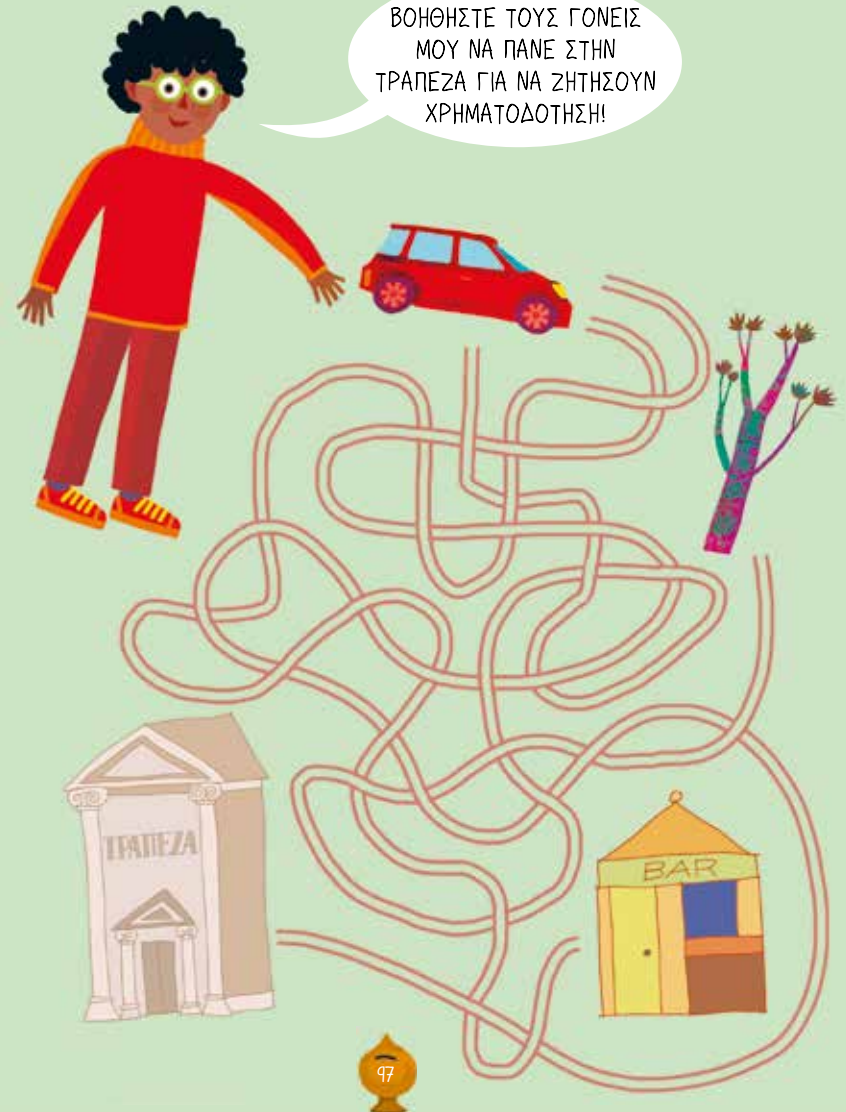
Η **χρηματοδότηση**, όπως διαβάσαμε στην ιστορία, είναι ένα δάνειο που παίρνουμε για να αγοράσουμε κάτι σημαντικό – όπως ένα αυτοκίνητο ή ένα σπίτι ή για να πραγματοποιήσουμε ένα όνειρο που κοστίζει πολλά – και το οποίο μπορούμε στη συνέχεια **να εξοφλήσουμε με δόσεις**, δηλαδή λίγο λίγο κάθε φορά.

ΑΠΟ ΠΟΙΟΝ ΝΑ ΖΗΤΗΣΟΥΜΕ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ;

Εφόσον χρειάζεστε χρήματα για ένα σακουλάκι τσιπς, μπορείτε να ζητήσετε από κάποιον φίλο. Αν όμως πρέπει να **ζητήσετε χρηματοδότηση** για ένα σημαντικό ποσό, πρέπει να κάνετε αίτηση σε κάποιον που δανείζει χρήματα επαγγελματικά, όπως μια **τράπεζα** ή μια **χρηματοπιστωτική εταιρία**.

ΒΟΗΘΗΣΤΕ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ
ΜΟΥ ΝΑ ΠΑΝΕ ΣΤΗΝ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΓΙΑ ΝΑ ΖΗΤΗΣΟΥΝ
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ!

Πόσες φορές έχεις ακούσει να λένε αυτή τη φράση; Λοιπόν, δεν θα το πιστέψεις, αλλά αυτό ισχύει και όταν μιλάμε για... λεφτά!

Όπως διάβασες στην ιστορία, το να ζητήσεις **χρηματοδότηση έχει κόστος**.

Όταν κάποιος ζητά χρηματοδότηση από την τράπεζα, πρέπει να επιστρέψει το ποσό που δανείστηκε, συν κάποια **επιπλέον χρήματα**. Τα επιπλέον αυτά χρήματα ονομάζονται **τόκοι**. Τόκοι; Όμως δεν είπαμε νωρίτερα ότι οι τόκοι είναι τα επιπλέον χρήματα που μας δίνουν, όταν αφήνουμε τα χρήματά μας στην τράπεζα; Ε ναι, γιατί ο τόκος δεν είναι τίποτα περισσότερο από την τιμή του χρήματος και αντιπροσωπεύει το έσοδο ή το κόστος, ανάλογα με το αν τα χρήματα τα δανείζεις ή τα δανείζεσαι.

Το πόσος τόκος πρέπει να εξοφληθεί, είναι κάτι που καθορίζεται από το **επιτόκιο**. Για να υπολογίσουμε λοιπόν τους τόκους, πολλαπλασιάζουμε το ποσό που δανειζόμαστε με το επιτόκιο.

ΕΚΤΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΠΟΣΟ ΠΟΥ ΣΟΥ ΕΔΩΞΑ, ΘΑ ΜΟΥ ΔΩΣΕΙΣ ΕΠΙΠΛΕΟΝ ΧΡΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΜΟΥ, ΤΟΝ ΤΟΚΟ...

ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΤΑΜΑΤΗΣΩ ΝΑ ΤΡΩΩ ΚΕΪΚ ΤΟ ΒΡΑΔΥ, ΟΝΕΙΡΕΥΟΜΑΙ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ!

Πώς **υπολογίζονται οι τόκοι** που πρέπει να καταβληθούν για μια χρηματοδότηση;

Εξαρτάται από πολλά πράγματα, αλλά τα πιο σημαντικά είναι τα εξής:

- **το ποσό** που έχει ζητηθεί ως δάνειο: όσο περισσότερα χρήματα ζητάμε, τόσο μεγαλύτερο είναι το ποσό των τόκων που θα πρέπει να πληρώσουμε.
- **το χρονικό διάστημα** που έχει οριστεί για την επιστροφή του: όσο περισσότερο χρόνο χρειαστούμε για να επιστρέψουμε το δάνειο τόσο περισσότερους τόκους πρέπει να πληρώσουμε.

Σπίτι μου, σπιτάκι μου..

Φαντάσου ότι ζητάς χρηματοδότηση για να κάνεις το **σπίτι** σου ή το **δωμάτιό σου πιο όμορφο** και άνετο. Πώς θα μπορούσε να γίνει αυτό; Η υλοποίηση ενός τέτοιου έργου δεν είναι δύσκολη υπόθεση, αρκεί να ζητήσεις βοήθεια από τους γονείς σου και να ακολουθήσεις αυτά τα απλά βήματα:

1. Το πρώτο πράγμα που πρέπει να κάνεις είναι να αποφασίσεις τι θέλεις να αλλάξεις: τους τοίχους, τις πόρτες, τα παράθυρα, τα φώτα, τα έπιπλα, τα παιχνίδια...
2. Γράψε όλες τις **αλλαγές** που θέλεις να κάνεις σε ένα φύλλο χαρτί και δείξε το στους γονείς σου, για να το συζητήσετε παρέα.

3. Κάνε μια **αναζήτηση** στο διαδίκτυο και ξεφύλλισε εξειδικευμένα περιοδικά για να καταλάβεις πόσο μπορεί να στοιχίσουν οι εργασίες.
4. Γράψε στο φύλλο, δίπλα σε κάθε εργασία, την **τιμή** που της αντιστοιχεί. Και, στο τέλος, κάνε την πρόσθεση!
5. Μίλα με τους γονείς σου και προσπάθησε να απαντήσεις σε ορισμένες **ερωτήσεις**: Πρόκειται για πολύ δαπανηρό έργο; Αφορά αλλαγές που δεν μοιάζουν εφικτές; Πώς θα μπορούσε να βελτιωθεί;

Για να μάθεις περισσότερα. Φαντάσου ότι πρέπει να παρουσιάσεις το όραμά σου στην τράπεζα, προκειμένου να πάρεις χρηματοδότηση. Γιατί δεν δοκιμάζεις να το σχεδιάσεις παρακάτω;

Σύμφωνα με τον νόμο, κάθε τράπεζα ή χρηματοπιστωτική εταιρία μπορεί να ορίσει ελεύθερα το επιτόκιο που θα εφαρμόσει σε δάνεια ή χρηματοδοτήσεις, δηλαδή πόσα περισσότερα χρήματα θα ζητήσει να πάρει πίσω έπειτα από ένα έτος για κάθε ευρώ που θα δανείσει.

Τα επιτόκια όμως τα οποία ορίζουν οι τράπεζες, επηρεάζονται από τα επιτόκια που καθορίζει η κεντρική τράπεζα, στην περίπτωση της χώρας μας η **Τράπεζα της Ελλάδος**, προκειμένου να διασφαλίσει τη σταθερότητα των τιμών.

Ας το ξεκαθαρίσουμε ευθύς εξ αρχής: η Τράπεζα της Ελλάδος δεν είναι μια τράπεζα όπως όλες οι άλλες, και πράγματι κανένας πολίτης δεν μπορεί να πάει εκεί για να ανοίξει λογαριασμό ή να ζητήσει δάνειο! **Ο ρόλος της είναι διαφορετικός.**

Μεταξύ των πιο σημαντικών καθηκόντων της να αναφέρουμε ότι **φυλάει** τον **χρυσό** της χώρας μας και **εκδίδει χρήμα** – δηλαδή παράγει και θέτει σε κυκλοφορία τα χαρτονομίσματα και τα κέρματα του ευρώ – σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τις υπόλοιπες κεντρικές τράπεζες των χωρών που έχουν υιοθετήσει το ευρώ. Και επιπλέον ελέγχει τι κάνουν οι ελληνικές τράπεζες και τις αξιολογεί, και ειδικά για τις πιο σημαντικές από αυτές συνεργάζεται με τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

ΧΡΟΝΟΥ ΦΕΙΔΟΥ

Το **πρώτο ερώτημα** που πρέπει να θέσεις στον εαυτό σου, όταν θέλεις να αποκτήσεις πρόσβαση σε χρηματοδότηση, έχει να κάνει με τη δυνατότητα έγκαιρης επιστροφής των χρημάτων. Και ο λόγος είναι απλός: πρέπει να είσαι σίγουρος/η ότι θα μπορέσεις να **επιστρέψεις** όλα τα χρήματα εγκαίρως.

Όπως αναφέρθηκε, ένα δάνειο εξοφλείται σε δόσεις, δηλαδή ένα μικρό ποσό κάθε μήνα. Φυσικά, έτσι είναι πιο εύκολα τα πράγματα, αλλά κάθε μήνα **πρέπει να είσαι σίγουρος/η ότι θα έχεις αυτά τα χρήματα!**

Τι να κάνεις για να ξέρεις στα σίγουρα;

Μη φοβάσαι, απλώς κάνε μερικούς υπολογισμούς, βάσει του καταπληκτικού εργαλείου που έχουμε ήδη συναντήσει και δεν είναι άλλο από τον **προϋπολογισμό**.

Αν θέλεις να φρεσκάρεις τη μνήμη σου, γιατί δεν ξαναδιαβάξεις το πρώτο κεφάλαιο;

Η σωστή χρήση του προϋπολογισμού μάς βοηθά να καταλάβουμε αν μπορούμε να **διαχειριστούμε τη χρηματοδότηση**, δηλαδή αν μπορούμε να έχουμε τα χρήματα κάθε μήνα για την αποπληρωμή του χρέους μας. Και να αποφύγουμε έτσι να υποστούμε τυχόν **αρνητικές συνέπειες**.

Ποιες είναι αυτές; Εξαρτάται από το αν πρόκειται για καθυστέρηση ή αθέτηση πληρωμής.

Αν **πληρώσεις καθυστερημένα**, η τράπεζα θα σου ζητήσει επιπλέον χρήματα, που ονομάζονται **τόκοι υπερημερίας**.

Η αθέτηση πληρωμής των δόσεων δημιουργεί ακόμα πιο σοβαρές συνέπειες: στην περίπτωση δηλαδή που δεν πληρώσεις καθόλου τις δόσεις, η τράπεζα, μετά από κάποιο χρονικό διάστημα, μπορεί να ακυρώσει τη χρηματοδότηση και να προσπαθήσει να πάρει πίσω τα χρήματά της, κάνοντας κατάσχεση των περιουσιακών σου στοιχείων. Αυτό σημαίνει ότι η τράπεζα μπορεί να ζητήσει να κάνει δικά της όσα αγόρασες με το δανειό της ή άλλα υπάρχοντά σου.

Όμως, υπάρχουν και νόμοι που **βοηθούν όσους βρίσκονται σε δυσκολία**· σε αυτή την περίπτωση, αρκεί να ενημερωθείς!

Και με τους φίλους τι γίνεται; Ε, με τους φίλους είναι διαφορετικά.

Μπορεί να συμβεί, αν δανείσουμε σε έναν φίλο 1 ευρώ για μια ατομική πίτσα, να μη μας το επιστρέψει ποτέ. Αλλά μπορεί μια άλλη ημέρα να μας δανείσει εκείνος για να πάρουμε κάτι που θέλουμε.

ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΟΝΕΙΡΑ ΚΙ ΟΝΕΙΡΑ!

Σε αυτές τις σελίδες, εκτός από τα δάνεια και τα χρήματα, μιλήσαμε και για όνειρα. Και μάθαμε ότι συχνά απαιτείται χρηματοδότηση για την υλοποίησή τους.

Αλλά δεν είναι πάντα έτσι!

Παρατήρησε τα παρακάτω **αντικείμενα** και διάγραψε με ένα Χ όσα, κατά τη γνώμη σου, δεν χρειάζονται χρηματοδότηση για να αγοραστούν.

ΟΠΤΙΚΕΣ ΓΩΝΙΕΣ

ΩΩΩ, ΤΙ ΣΥΜΠΤΩΣΗ!
ΕΞΕΝΑ ΑΚΡΙΒΟΣ
ΕΨΑΧΝΑ!
ΕΧΩ ΕΝΑ ΟΝΕΙΡΟ ΚΙ
ΗΘΕΛΑ ΝΑ ΖΗΤΗΣΩ
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ!

ΚΑΛΑ, ΗΡΕΜΗΣΕ!
ΜΗ ΣΟΥ
ΦΟΥΣΚΩΝΟΥΝ
ΤΑ ΜΥΑΛΑ!

Η τράπεζα δεν είναι κάποιος φίλος που δίνει δάνεια, επειδή πιστεύει στον λόγο σου ή επειδή είσαι καλό παιδί. Κάθε τράπεζα, πρωτού χορηγήσει ένα δάνειο, πρέπει να **διασφαλίσει** ότι ο οφειλέτης μπορεί να επιστρέψει τα χρήματα.

Τι κάνει όμως μια τράπεζα για να καταλάβει αν μπορεί να εμπιστευτεί κάποιον ώστε να του χορηγήσει χρηματοδότηση;

Καταρχήν, πρέπει να έχει **ορισμένες πληροφορίες**.

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ
ΟΤΙ ΔΕΝ ΣΕ
ΕΜΠΙΣΤΕΥΟΜΑΙ,
ΑΛΛΑ...

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ
ΣΟΥ;

ΕΧΕΙΣ ΣΤΗΝ
ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ ΣΟΥ
ΚΑΠΟΙΟ ΣΠΙΤΙ Η ΚΑΤΙ
ΑΛΛΟ;
ΣΤΟ ΠΑΡΕΛΘΟΝ,
ΠΩΣ ΕΧΕΙΣ
ΣΥΜΠΕΡΙΦΕΡΘΕΙ;

ΤΙ ΕΙΔΟΥΣ
ΕΣΟΔΑ ΕΧΕΙΣ;

ΕΧΕΙΣ ΛΑΒΕΙ ΞΑΝΑ
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ;

ΕΧΕΙΣ ΛΕΦΤΑ
ΣΤΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑ;

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΤΟΥ ΘΟΔΩΡΗ

Ποιο είναι το όνειρο που θέλει να πραγματοποιήσει ο Θοδωρής; Χρωμάτισε τις περιοχές με τις κόκκινες τελείες και ανακάλυψε το.

Λύση: Μια ηλεκτρική κιθάρα.

ΤΕΣΤ: Η ΣΤΙΓΜΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

Να που φτάσαμε στην πιο σημαντική στιγμή: το μεγάλο διαγώνισμα!

ΒΟΗΘΕΙΑ! ΤΟ ΞΕΡΑΜΕ ΟΤΙ ΚΙ ΕΔΩ
ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΚΟΠΙΑΣΟΥΜΕ...

ΕΛΑ, ΕΤΣΙ ΘΑ ΓΙΝΟΥΜΕ ΕΙΔΙΚΟΙ ΚΑΙ
ΘΑ ΒΟΗΘΗΣΟΥΜΕ ΤΟΝ ΘΟΔΩΡΗ ΝΑ
ΟΡΓΑΝΩΣΕΙ ΤΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ!

1. Πώς γίνεται κανείς πιστωτής;

- α. ☐ Αν ζητήσει να του χαρίσουν χρήματα.
- β. ☐ Αν δανείσει χρήματα σε κάποιον.
- γ. ☐ Αν δεν δανείσει ούτε ζητήσει χρήματα από κανέναν.

2. Τι είναι η χρηματοδότηση;

- α. ☐ Ένα χρηματικό ποσό που πρέπει να επιστρέψουμε στο μέλλον.
- β. ☐ Ένα χρηματικό ποσό που δεν πρέπει να επιστρέψουμε.
- γ. ☐ Ένα χρηματικό ποσό που χαρίζουμε σε έναν φίλο.

3. Τι σημαίνει επιστροφή των χρημάτων σε δόσεις;

- α. ☐ Ότι τα δίνουμε όλα μαζί.
- β. ☐ Ότι δίνουμε λίγα κάθε φορά.
- γ. ☐ Ότι τα δίνουμε όταν θέλουμε.

4. Από ποιον μπορούμε να ζητήσουμε δάνειο;

- α. ☐ Από το φαρμακείο.
- β. ☐ Από ένα σουπερμάρκετ, τμήμα κατεψυγμένων τροφίμων.
- γ. ☐ Από μια τράπεζα.

ΟΟΟ,
ΕΙΣΑΙ ΑΚΟΜΗ ΕΔΩ;
ΛΙΓΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ
ΑΚΟΜΗ, ΛΟΙΠΟΝ!

5. Για τι πράγμα μπορείς να ζητήσεις χρηματοδότηση;

- α. ■ Για να αγοράσεις αυτοκόλλητα.
- β. ■ Για να αγοράσεις σπίτι.
- γ. ■ Για να αγοράσεις ένα βιβλίο.

6. Τι είναι οι τόκοι υπερημερίας;

- α. ■ Επιπλέον χρήματα που πρέπει να δώσεις, όταν πληρώνεις μια δόση δανείου με καθυστέρηση.
- β. ■ Χρήματα που πρέπει να πληρώσεις για να έχεις πρόσβαση σε χρηματοδότηση.
- γ. ■ Γλυκά με σοκολάτα.

7. Τι είναι αυτό που σου λέει πόσο κοστίζει μια χρηματοδότηση;

- α. ■ Το επιτόκιο.
- β. ■ Ο κουμπάρας σου.
- γ. ■ Το ωροσκόπιό σου.

8. Τι σημαίνει να έχεις χρέος;

- α. ■ Πως κρατάς κάτι μυστικό.
- β. ■ Πως πρέπει να αγοράσεις κάτι πολύ ακριβό.
- γ. ■ Πως έχεις δανειστεί ένα ποσό από κάποιον το οποίο πρέπει να επιστρέψεις.

ΤΕΛΕΙΑ, ΤΟ ΤΕΣΤ
ΤΕΛΕΙΩΣΕ, ΑΛΛΑ Η ΙΣΤΟΡΙΑ
ΜΑΣ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ....

Λύσεις: 1β, 2α, 3β, 4γ, 5β, 6α, 7α, 8γ

Ο ήλιος βρίσκεται ψηλά στον ουρανό.

Κατά μήκος του δρόμου από το σχολείο προς την οδό Νομισματοκοπείου, περπατούν με γρήγορο ρυθμό τέσσερα παιδάκια... κι ένας σκύλος!

«Αχχ, **αργήσαμε** για το μεσημεριανό, κι εγώ πεινάω πολύ!», λέει ο Θοδωρής.

«Γαβ», επιβεβαιώνει τη φράση του ο μικρός Αττίλας.

«Φυσικά και πεινάς, δεν έφαγες πρωινό», λέει ο Ομάρ.

«Φταίει η Νίνα, αργεί πολύ να ετοιμάσει την τσάντα της...», λέει η Στέλλα.

«...φταίει η Στέλλα, αργεί πολύ να βάλει το μπουφάν της!», λέει η Νίνα.

Η μικρή ομάδα προχωρά γοργά ανάμεσα στους περαστικούς και τις κολόνες φωτισμού.

Εμπρός για το σπίτι!

Μα όταν φτάνουν στη γωνία του δρόμου, ο Θοδωρής σταματά ξαφνικά.

«Τι...», λει η Στέλλα και πέφτει πάνω του, ενώ την ακολουθούν όλοι οι άλλοι.

«Αρκετά με τις καραμπόλες!», φωνάζουν όλοι μαζί.

«Σχετικά με το όνειρό μου και τη χρηματοδότηση για τη συναυλία», λέει ο Θοδωρής. «Αποφάσισα να την κομματιάσω σε **πολλές** δόσεις. Μήπως να ρωτήσουμε την τράπεζα αν μπορούμε να πληρώσουμε το χρέος σε έναν χρόνο...».

«Αν ισχύει αυτό, οι δόσεις μπορεί να διαρκέσουν και περισσότερο από είκοσι χρόνια», απαντά ο Ομάρ. «Εξαρτάται από το ποσό που χρειάζεσαι και από το πόσα μπορείς να πληρώνεις κάθε μήνα».

«Τότε, έκλεισε!», λέει ο Θοδωρής. «Σήμερα το απόγευμα, αν μπορώ, θα περάσω από την τράπεζα».

«Δεν νομίζω ότι θα σε αφήσουν να μπεις, είσαι πολύ μικρός...», λέει η Στέλλα.

«... και δηλαδή πόσα είσαι διατεθειμένος να πληρώνεις κάθε μήνα για δόσεις;», ρωτά η Νίνα.

Ο Θοδωρής το σκέφτεται λίγο, το πρόσωπό του είναι πολύ σοβαρό. «Λοιπόν, για να δούμε...».

Μετά ξύνει το κεφάλι του και αρχίζει να ψάχνει. Βάζει τα χέρια στις τσέπες του παντελονιού του, αλλά δεν βρίσκει τίποτε μέσα. Ψαχουλεύει μετά την τσέπη του πουκαμίσου του, τίποτα. Μετά, τις τσέπες του μπουφάν, ούτε εκεί έχει κάτι. Ψάχνει ακόμη και στην κουκούλα του!

Άμπρα κατάμπρα, σκέφτεται ο Θοδωρής και ανοίγει την τσέπη του σακιδίου πλάτης και ως διά μαγείας... ζήτη!

Με θριαμβευτικό ύφος δείχνει στους φίλους του **τον θησαυρό του**: δύο αυτοκόλλητα, ένα slime που έχει ξεραθεί και βρομοκοπάει, και πενήντα λεπτά.

Οι φίλοι του επιθεωρούν σιωπηλά τα υπάρχοντά του. Κανείς δεν λέει τίποτα, μόνο ο Αττίλας γαβγίζει.

Ο Θοδωρής χαμηλώνει κι αυτός το βλέμμα του στα υπάρχοντά του. Μετά, χωρίς να προσθέσει κάτι άλλο, τα βάζει πίσω στο σακίδιο.

«Ίσως είναι καλύτερα να πάμε στο σπίτι, και να σκεφτούμε τι θα κάνω με τη χρηματοδότηση **αύριο**».

Και έτσι, η ομάδα των τεσσάρων παιδιών με τον σκύλο συνεχίζει την πορεία της προς την οδό Νομισματοκοπείου.

Ποιος εφνύρε τα νομίσματα;

Τι είναι εισόδημα;

Σε τι χρησιμεύει ένας τραπεζικός λογαριασμός;

Και γιατί είναι σημαντική η αποταμίευση;

Σε αυτό το βιβλίο θα βρείτε όλες τις απαντήσεις,
μαζί με πολλές δραστηριότητες που θα σας βοηθήσουν
να ανακαλύψετε τα μυστικά της οικονομίας
παρέα με τέσσερα παιδιά και τον σκύλο τους!